

Miesten kokemuksia sosionomikoulutuksesta

Motivaation, tuen, ryhmän ja miessukupuolen merkitys

LAB-ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK), Terveys- ja hyvinvointialat

2021

Otto Lahtinen, Toni Montonen

Tiivistelmä

Tekijä(t) Lahtinen, Otto Montonen, Toni	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 39	Valmistumisaika 2021
Työn nimi Miesten kokemuksia sosionomikoulutuksesta Motivaation, tuen, ryhmän ja miessukupuolen merkitys		
Tutkinto Sosionomi (AMK)		
Ohjaavan opettajan nimi, titteli ja organisaatio Kari Malin, lehtori, LAB-ammattikorkeakoulu		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hanke, LAB-ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä <p>Tutkimuksen tarkoituksena oli tuottaa tietoa Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hankkeelle haastatteleamalla miessosionomiopiskelijoita sekä valmistuneita miessosionomeja. Tarkoituksena oli selvittää hankkeelle niitä seikkoja, jotka motivoivat, tukevat ja edesauttavat miesopiskelijoita opintojen etenemisessä ja loppuun suorittamisessa.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa miesopiskelijoiden kokemuksia sosionomiopinnoissa. Haastatteluiden teemoiksi muodostuivat motivaatio, erilaiset tuen ja tukiverkostojen muodot, opiskeluryhmän merkitys sekä miessukupuolen merkitys varsinkin harjoitteluissa sekä työelämässä.</p> <p>Opinnäytetyön muoto oli kvalitatiivinen tutkimus, ja aineistonkeruumenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että muilta opiskelijoilta ja lähipiiriltä saatu tuki toimii opiskeluita eteenpäin vievänä voimana sekä motivaation lähteenä. Miesten tukiverkostot koostuivat pääsääntöisesti lähipiiristä ja ystävistä. Yksilöllisemmät tuen muodot koostuivat esimerkiksi tutortoiminnasta ja koulun järjestämisestä tukimuodoista. Lisäksi oma opiskeluryhmä ja ryhmähenki koettiin erittäin tärkeänä opiskelujen mielekkyyden kannalta. Harjoitteluissa ja työelämässä miehet kokivat, että vallitseva mieskuva oli usein auktoriteettinen ja fyysinen. Tähän käsitykseen miehet halusivat tulevaisuudessa muutosta.</p>		
Asiasanat miessukupuoli, motivaatio, ryhmä, sukupuolistereotopia, tukiverkosto, sosionomi		

Abstract

Author(s) Lahtinen, Otto	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2021
Montonen, Toni	Number of Pages 39	
Title of Publication Male students' experiences of studies of Social Services Significance of motivation, support, group and male gender		
Name of Degree Bachelor of Social Services		
Name, title and organization of the supervising teacher Kari Malin, senior lecturer, LAB University of Applied Sciences		
Name, title and organization of the client Mainstreaming Gender in Social and Health Care Training -project, LAB University of Applied Sciences		
Abstract <p>The purpose of this research is to produce information for Mainstreaming Gender in Social and Health Care Training -project by interviewing male students and graduated Bachelors of Social Services. The aim is to clarify facts that motivate, support, and contribute to male students moving forward in their studies and to graduate.</p> <p>The objective of this thesis is to find out the experiences of male students in the studies of Bachelor of Social Services. The themes of the interviews were variations of support in the studies, motivation, the significance on study group and the relevance of gender at internships and at work.</p> <p>This thesis was done by qualitative research. Material was collected with semi-structured interview method.</p> <p>The results tell that the support from other students, family and close friends is seen helpful and motivating. Other personal forms of support for men consists of tutoring and different kinds of assistance organized by institute. In addition, own study group and team spirit were seen important. In internships and at work men experienced that prevalent picture of a man is seen as an authority and powerful figure. This is something that interviewees would like to see changed in the future.</p>		
Keywords male gender, motivation, group, gender stereotype, support network, Bachelor of Social Services		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Mies sosiaalialalla	2
2.1	Segregaatio.....	2
2.2	Stereotypiat.....	2
2.3	Mieskuva sosiaali- ja terveysalalla	3
3	Motivaatio	4
3.1	Motivaation määritelmä.....	4
3.2	Opiskelumotivaatio.....	5
3.3	Oppimismotivaatioteoriat	5
4	Ryhmän ja yhteisöllisyyden merkitys	7
4.1	Yhteisöllisyys.....	7
4.2	Ryhmä, oppiminen ja motivaatio	8
4.3	Kaveriverkostot	9
5	Opiskelijoiden hyvinvointi ja jaksaminen	12
5.1	Kouluinto ja koulu-uupumus	12
5.2	Keskeyttämisen riskitekijät ja jaksamisen tukeminen	12
5.3	Vaatimukset ja voimavarat.....	13
5.4	Koronan vaikutukset jaksamiseen	13
6	Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hanke	16
7	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	17
8	Menetelmä ja aineistonhankinta	18
8.1	Tutkimuksellinen menetelmä ja kvalitatiivinen opinnäytetyö.....	18
8.2	Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruu	18
8.3	Puolistrukturoitu haastattelu	18
8.4	Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoanalyysimenetelmä.....	19
8.5	Sisällönanalyysi	20
9	Tulokset.....	22
9.1	Miesopiskelijoita motivoineet seikat opintojen suorittamisessa	22
9.2	Miesopiskelijoiden tukena olleet asiat opintojen aikana	23
9.3	Ryhmästä voimaa ja tukea	25
9.4	Mieskuva sosiaalialalla ja sen muutos	26
9.5	Tulosten tarkastelu.....	27
9.6	Tutkimuskysymysten ulkopuolelta esiin nousseita aiheita.....	29

10	Pohdinta	31
10.1	Eettisyys ja luotettavuus	31
10.2	Jatkotutkimukset ja kehittämisasiheet	32
10.3	Johtopäätökset.....	33
	Lähteet.....	35

1 Johdanto

Sosiaali- ja terveysala kaipaa lisää miehiä niin koulutuksiin kuin työkentälle. Miesten määrän lisäämisellä vaikutettaisiin varsinkin siihen, että sosiaali- ja terveysalan henkilöstö rakenne muodostuisi tulevaisuudessa tasa-arvoisemmaksi. Lisäksi työn sukupuolittainen jakautuminen miesten ja naisten töihin vähenisi tai jopa häviäisi. Näistä vaikutuksista olisi hyötyä niin työelämälle, työnantajille kuin asiakkaillekin. (Rask 2020.)

Suomessa on monien tutkimusten mukaan sukupuolen mukaan segregoituneet koulutusalat ja työmarkkinat. Käsitys naisten ja miesten töistä on säilynyt vahvana ja osittain jopa vahvistunut joillain aloilla. Terveys- ja hyvinvointialoilla opiskelevien miesten osuus on vain noin 18 prosenttia. Tilanne on saman kaltainen myös työmarkkinoilla. 86 prosenttia sosiaali- ja terveysalalla työskentelevistä on naisia. Sukupuolesta johtuva segregatio rajoittaa alaja ammattivalintoja ja näin ollen ylläpitää sukupuolirooleja ja -stereotyyppioita. (Keski-Petäjä & Witting 2018.)

Tilastokeskuksen (2020) koulutustilastojen mukaan miehet keskeyttävät tutkintoon johtavan ammattikorkeakoulutuksen useammin kuin naiset. Lukuvuonna 2017/2018 miehistä keskeytti kokonaan tutkintoon johtavan koulutuksen 7,9 prosenttia. Naisista vastaava määrä oli 4,4 prosenttia.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa LAB-ammattikorkeakoulun Miesvirtaa-hankkeelle. Tavoitteena on tuoda esiin miesopiskelijoita motivoivia, tukevia ja opintoja edesauttavia asioita. Opinnäytetyössä selvitetään myös miesopiskelijoiden motiiveja ja opiskelumotivaatiota koulua ja opintoja kohtaan. Tavoitteena on myös selvittää miesopiskelijoiden henkilökohtaisia opiskelukokemuksia sosionomiopinnoissa. Toimeksiantajana tässä opinnäytetyössä toimii LAB-ammattikorkeakoulun Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hanke. Hankkeen tarkoituksena on lisätä mieshakijoiden määrää sosiaali- ja terveysalalle. Näin koulutus pystyisi vastaamaan paremmin työelämästä sekä asiakkaista nouseviin tarpeisiin huomioiden myös sukupuolinäkökulman. (LAB-ammattikorkeakoulu a.)

2 Mies sosiaalialalla

2.1 Segregaatio

Suomessa työmarkkinat ovat eriytyneet vahvasti sukupuolen mukaan. Sukupuolen mukaan ammattialojen eriytymistä kutsutaan horisontaaliseksi segregaatioksi. Viime vuosina naiset ovat kouluttautuneet enemmissä määrin miesvaltaisille aloille, kun taas miesten osuus perinteisesti naisemmistöisillä aloilla ei ole kasvanut. Varsinkin terveys- ja sosiaalialalla miehiä on vähän, sillä kyseisellä alalla naisia on 86 prosenttia työntekijöistä. Vertikaalisella segregaatiolla taas tarkoitetaan sitä, että miehet toimivat naisia useammin johtotehtävissä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021.)

Samantyyppinen sukupuolten eriytyminen on nähtävissä myös ammattikorkeakouluopiskelijoissa. Terveys- ja hyvinvointialoilla naisopiskelijoiden osuus on 84 prosenttia, ja vuonna 2018 terveys- ja hyvinvointialojen tutkinnon suorittaneista vain 11 prosenttia oli miehiä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020a.)

2.2 Stereotypit

Yleiset stereotypit liitetään tietyn ihmisryhmän piirteisiin, tapoihin, kykyihin ja odotuksiin ottamatta huomioon ryhmään kuuluvien ihmisten yksilöllisiä ominaisuuksia. Sukupuolisteerotypit ovat miehiin, naisiin, poikiin ja tyttöihin liitettyjä sukupuolelle ominaisia yleistyksiä ja mielikuvia. Yleistyksien ja mielikuvien vaikutus yksilön omiin elämässä tehtäviin valintoihin esimerkiksi opinnoissa ja ammatinvalinnassa. Sukupuoleen liittyvät stereotypit voivat aiheuttaa yksilön elämään rajoituksia. Ne voivat myös kaventaa ja suunnata yksilön omia taitoja, potentiaalia ja kiinnostuksen kohteita. (Hulkko 2017, 14.) Sukupuolisteerotypit ovat yleensä tiedostamattomia ja niiden sisältämät ennako-oletukset ovat usein negatiivisia. Sukupuolisteerotypit ovat tavallisesti kaavamaisia ja pelkistettyjä odotuksia sekä oletuksia, jotka kohdistuvat siihen, miten etenkin naisten ja miesten pitäisi käyttäytyä tai millaisia heidän tulisi ominaisuuksiltaan olla. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020b.)

Myös Valtioneuvoston selonteossa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (2010, 21) esitetään, että stereotyyppiset käsitykset ovat syynä miesten ja poikien elämän kaventumiseen. Julkaisussa tuodaan esiin, että varsinkin varhaiskasvatukseen, koulujen, työpaikkojen ja median roolia tulisi vahvistaa stereotyyppisten miesten mallien muokkaamisessa. Alanko ja Orjasniemi (2018, 146–148) esittävät artikkelissaan Kun kukkahattutäti onkin setä – miesainokainen sosiaalityössä, että sosiaalityötä tekevät miehet ovat usein jo pelkän sukupuolensa johdosta asiantuntijoita ja päteviä. Miessukupuoli itsessään luo myös luottamusta

työntekijänä. Lisäksi miestyöntekijöille ohjataan helpommin asiakkaat, jotka ovat niin sanottuasti vaikeampia, ja tilanteessa voi olla mahdollisesti aggressiivisuuden tai väkivallan uhkaa.

2.3 Mieskuva sosiaali- ja terveysalalla

Auktoriteetti-käsitteelle ei ole olemassa yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Suomen kielen auktoriteetti-sanalla onkin varsin laaja merkitys ja se voi tarkoittaa esimerkiksi oikeutettua valtaa. (Puolimatka 1997, Aallon & Saarinen 2015, 5 mukaan.) Eväsoja ja Keskinen ovat kuvailleet auktoriteetti-termiä käsitteillä valta, arvovalta, vaikutusvalta ja pätevyys (Aalto & Saarinen 2015, 9).

Jollain tietyllä ihmisellä voi myös olla auktoriteettia. Tällä tarkoitetaan sitä, että muut ihmiset ovat valmiita seuraamaan tämän ihmisen ohjeita sekä tottelemaan häntä. (Aalto & Saarinen 2015, 5.) Aaltio (2008) esittää, että ihmisellä voi olla myös karismaattista auktoriteettia, jolloin ihmisen persoona on keskeisessä asemassa. Karismaattiseen auktoriteettiin kuuluu olennaisesti hyvät vuorovaikutustaidot, mutta keskeinen lähtökohta tähän auktoriteetin muotoon on henkilön ulkoinen olemus (Aalto & Saarinen 2015, 13.)

Asunmaan (2005) mukaan naistryöntekijät hakevat usein fyysistä turvaa työpaikkansa mieskollegoista. Tämä pitää paikkansa varsinkin silloin, kun asiakas käyttäytyy väkivaltaisesti. Miehet ovat usein, eivät tosin aina, fyysisesti kookkaampia ja voimakkaampia kuin naiset, ja se luo miehelle auktoriteettia. (Pitkänen 2018, 34.)

Hinkka (2014, 69–70) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan sukupuolikäsityksiä, sukupuolistereotyyppioita ja sukupuolen merkitystä hoivatyössä. Tutkimuksen aineiston mukaan mieshoitajaopiskelijat olivat ylpeitä siitä, että he pärjäsivät fyysisyydellään aggressiivisesti ja väkivaltaisesti käyttäytyville asiakkaille. Lisäksi tutkimuksen mukaan miestyöntekijän fyysinen ja auktoriteettinen olemus ennaltaehkäisee väkivaltaisten tilanteiden syntymistä. Arvostettaviksi ominaisuuksiksi nousivat voima sekä autoritaarinen olemus.

3 Motivaatio

3.1 Motivaation määritelmä

Motivaatio on käsite, joka on pinnalla monessa paikassa elämässämme, oli kyse sitten työstä, opiskelusta tai terveellisistä elämäntavoista. Motivaatio on ilmiö, joka näkyy kaikessa toiminnassamme jollain tavalla. Motivaatiolla viitataan meitä eteenpäin vieviin syihin ja voimiin, jotka ohjaavat käyttäytymistämme ja tekojamme. Nämä syyt voivat olla sisäisiä, kuten elämänarvot ja uteliaisuus, tai ulkoisia kuten esimerkiksi toisten ihmisten arvostaminen ja rahalliset palkkiot. (Virtanen 2018.)

Motivaatio syntyy motiivien aikaansaamasta tilasta. Motivaatio on yksilön tila, joka määrää ihmisen vireystason sekä sen, mihin hänen mielenkiintonsa on suuntautunut. Motivaatio jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Ne poikkeavat toisistaan käyttäytymistä viritävien, suuntaavien motiivien sekä palkkioiden puolesta. (Terveysverkko.)

Sisäinen motivaatio tarkoittaa ihmisen sisäsyntyistä motivaation lähdettä, jolloin käyttäytymisen syyt ovat sisäisiä. Tällöin ihmisen toiminta ei ole riippuvaista ulkopuolisista palkkioista tai pakotteista. Ihminen kokee iloa ja tyydytystä toiminnastaan. Sisäinen motivaatio on pitkäkestoista, ja siitä on mahdollista tulla pysyvä motivaation lähde. Tästä syystä sisäiset palkkiot ovat tehokkaampia kuin ulkoiset. Sisäisiin motivaatiotekijöihin kuuluu käytännössä ne tekijät, jotka ovat henkilön omien arvojen mukaisia. (Terveysverkko.) Sisäisiä motivaatiotekijöitä ovat esimerkiksi itsensä kehittäminen, kiinnostus aiheeseen, tiedon ja osaamisen lisääntyminen ja onnistumisen tunne (Kokkonen 2019).

Ulkoinen motivaatio syntyy ympäristöstä. Tällöin motivaatio syntyy muualta kuin ihmisestä itsestään. Ulkoinen motivaatio syntyy siis jostain muusta kuin itse toiminnasta. Ihminen ei välttämättä koe iloa toiminnastaan, eikä toiminta perustu hänen omaan motivaatioonsa. Tällöin ihmisen toiminta voi pohjautua palkkioiden saavuttamiseen, esimerkiksi hyvän arvostuksen saamiseen. Ulkoisen motivaation palkkiot ovat yleensä lyhytkestoisia. (Terveysverkko.) Ulkoisia motivaatiotekijöitä ovat ne, joita sosiaalinen ympäristö ja muut osapuolet haluavat tai säätelevät, kuten esimerkiksi työstä saadut palkkiot tai rangaistukset (Kokkonen 2019).

Motivaatio on tilannesidonnaista, mutta siitä on mahdollista erottaa tilannemotivaatio sekä yleismotivaatio. Tilannemotivaatiossa sisäiset ja ulkoiset ärsykkeet tuottavat motiiveja, jotka saavat aikaan tavoitteeseen suunnattua toimintaa. Tällöin päätökset tehdään tilanteessa tilanteen luomien mahdollisuuksien ja oman mielenkiinnon perusteella. Yleisen motivaation perusteita puolestaan ovat vireys, suunta ja käyttäytymisen pysyvyys. Myös kiinnostus toimintaa kohtaan ja pitkäaikainen tavoitteellisuus liittyvät vahvasti yleismotivaatioon. (Terveysverkko.)

3.2 Opiskelumotivaatio

Nykyisten oppimiseen liittyvien käsitysten ja näkemysten mukaan tehokasta oppimista ei voi tapahtua pelkästään ulkoisten ärsykkeiden kautta. Oppimisprosessissa keskeisimpänä tekijänä on opiskelijan aktiivisuus. Oppiminen on oppijan omaa aktiivista ja kognitiivista toimintaa, jossa uusi tieto tulkitaan aiemman tiedon ja kokemusten pohjalta. Motivaatio ilmenee opiskelijan valmiutena ja halukkuutena suorittaa erilaisia tehtäviä opiskelupäämäärän saavuttamiseksi. Itseohjautuva opiskeleminen on merkki hyvästä motivaatiosta, ja se ilmenee myös vastuun ottamisena opiskeluista. Opiskelumotivaatio on merkittävä tekijä opintojen etenemisessä. (Kattilakoski 2007, 30.)

Opiskelumotivaatio koostuu useista eri osista. Opiskelumotivaatiolla tarkoitetaan motivoitumista tehtävään, joka on ajallisesti pitkäjaksoinen ja jonka tavoite voi olla etäinen ja usein myös epämääräinen. Halu saavuttaa opiskelun tavoitteet ja opintojen sisältöihin kohdistuva mielenkiinto ovat myös osa opiskelumotivaatiota. (Kattilakoski 2007, 34–35.)

Oppimismotivaation kannalta tärkeimpiä asioita ovat selkeiden ja merkityksellisten tavoitteiden muodostaminen, työskentely muiden kanssa mahdollisista näkemyseroista huolimatta, uusien mahdollisuuksien löytäminen sekä erilaisten ratkaisutapojen löytäminen haasteisiin. Näistä kaikista koostuvat tärkeimmät tulevaisuuden taidot. Keskeisimpiä oppimismotivaation taitoja opiskelijoille ovat muun muassa uusien arvojen luominen maailmaan, vastuun ottaminen ja vastoinkäymisistä selviäminen. (Salmela-Aro 2018, 9.)

Opiskeluiden aikana koetaan merkityksellisyyttä ja työskennellään yhdessä. Tällöin oppija kykenee ponnistelemaan tavoitteidensa saavuttamiseksi ja kokee oppimisesta iloa. Merkityksettömyys on uuvuttavaa ja tekee opiskelijoista kyynisiä. Motivaation merkitys tulee korostumaan tulevaisuudessa. (Salmela-Aro 2018, 10.)

Kaveripiiri tuo mukanaan ympäristön, jossa on mahdollista tutkia ja kokeilla omia opiskelumotivaatioitaan ja identiteettejä. Vahvasti kouluun sitoutunut kaveripiiri voi hyvinkin edistää oppimismotivaatiota ja parantaa oppimistuloksia. Ystäviltä saatava koulunkäyntiin liittyvä tuki on vahvasti yhteydessä oppimismotivaatioon ja myös oppitunneilla tapahtuvaan aktiivisuuteen. Pelkästään yhden ystävän olemassaolo voi vähentää uuteen kouluun siirtymisessä tulevaa stressiä ja suojata vertaisryhmän hyljeksinnältä. (Kiuru 2018, 133.)

3.3 Oppimismotivaatioteoriat

Itsemääräämisteorian mukaan oppilaiden motivaatio tulee omasta vaikuttamisesta ja mahdollisuuksista päättää tekemisestä. Opiskelijan motivaatio lähtee omasta sisäisestä

ajattelusta ja toiminnasta. Myös kompetenssin ja yhteenkuuluvuuden käsitteet nähdään keskeisinä motivoivina tekijöinä. (Salmela-Aro 2018, 11.)

Odotusarvoteorian mukaan opiskelijoiden omat odotukset erilaisista tilanteista selviämiseen ja heidän arvostamansa asiat antavat pohjan oppimiselle. Mikäli oppilas uskoo pärjäävänsä tietyssä tehtävässä ja arvostaa siinä onnistumista, panostaa hän kyseiseen tehtävään menestyäkseen siinä. Opiskelijan oma minäkäsitys luo odotukset tehtävään. (Salmela-Aro 2018, 11.)

Tavoiteorientaatioteorian mukaan opiskelijat eroavat toisistaan siinä, kuuluvatko he tehtäväsuuntautuneeseen vai minäsuuntautuneeseen motivaatioon. Tehtäväsuuntautunut opiskelija osoittaa kiinnostusta itse tehtävää kohtaan, kun taas minäsuuntautunut opiskelija haluaa näyttää muille olevansa parempi tekemään tehtävän kuin muut. Tehtäväsuuntautunut opiskelija uskoo, että omaa lahjakkuutta ja älykkyyttä voi kehittää. Tällainen ajattelutapa on yhteydessä myös elinikäiseen oppimiseen. (Salmela-Aro 2018, 11–12.)

Vaatimusten ja voimavarojen merkitys oppimiselle ja hyvinvoinnille -teoriassa vaatimukset ja voimavarat ovat samassa suhteessa. Mikäli vaatimukset menevät voimavarojen yli, oppimisesta tulee vaikeaa, ja oma hyvinvointi voi alkaa kärsiä. (Salmela-Aro 2018, 12.)

4 Ryhmän ja yhteisöllisyyden merkitys

4.1 Yhteisöllisyys

Erilaisten yhteisöjen kautta ihminen rakentaa itseään. Yhteisöksi kehitytään vuorovaikutuksen tuloksena ja ajan kuluessa. Näitä erilaisia yhteisöjä voivat olla esimerkiksi perheet, työpaikat, koulut ja oppilaitokset. Yhteisöllisyys taas tarkoittaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, yhdessä jakamista ja esimerkiksi osallisuutta yhteisiin asioihin ja tapahtumiin. Tämän kaltaisia kokemuksia voidaankin pitää yhtenä ihmisen perustarpeista. (Murto 2014.) Myös Raina (2012, 27–28) esittää, että hyvän yhteisöllisyyden tunnusmerkkeihin kuuluvat avoimuus sekä vuorovaikutus. Lisäksi yhteisön erilaiset jäsenet nähdään vahvuutena ja kaikilla yhteisön jäsenillä on mahdollisuus osallistua toimintaan omien kykyjensä mukaan. Samankaltaisia ajatuksia on lisäksi esittänyt Saarinen (2005, 91) todetessaan, että todellinen yhteisöllisyys muodostuu juuri vuorovaikutuksesta, sosiaalisista suhteista sekä välittämisestä (Mikkonen & Saarinen 2018, 74–75).

Jotta yhteisöllisyys muodostuu, vaatii se ryhmän jäsenten välistä luottamusta, avointa kommunikaatiota, osallistumista sekä vuorovaikutusta. Täten pelkkä yhteisön olemassaolo ei ole merkki yhteisöllisyydestä. Opiskelumaaailmassa yhteisöllisyyden muodostumista voidaan edesauttaa erilaisten ryhmäytymisharjoitusten kautta, esimerkiksi draamatyöskentelyllä. (Opetushallitus 2021.)

Yhteisöllisyyden kehittäminen lisää opiskelijoiden motivaatiota, hyvinvointia sekä oppimista. Noin 62 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista tuntee kuuluvansa oman alansa opiskelijoiden yhteisöön. Yhteisöön kuulumisen tunne on opiskelujen alkuvaiheessa suurinta ja tunne vähenee opiskelujen edetessä, kun esimerkiksi elämäntilanteet muuttuvat ja opinnot eriytyvät. Mitä enemmän opiskelija tuntee yhteisöllisyyden tunnetta, sitä pienempi on riski opintojen keskeytymiselle. Vuoden 2016 Opiskelijabarometrin mukaan yhteisöllisyyden lisääminen opiskeluissa lisää myös opiskelijoiden psyykkistä hyvinvointia. Ammattikorkeakouluissa naisopiskelijat tuntevat vahvempaa yhteisöllisyyden tunnetta kuin miehet. Tunne, että kuuluu oman alan opiskelijayhteisöön, toimii ehkäisevänä tekijänä opiskeluiden keskeyttämisessä. (Reinikainen 2019, 10.)

Korkmaz (2019) esittää, että tutorina toimimisella on mahdollista saada uusia ystäviä ja kokemuksia. Lisäksi vertaistutorina toimiminen on hyvä tapa verkostoitua oman ja muiden alojen opiskelijoiden kanssa, saada ajantasaista tietoa erilaisista tapahtumista sekä tulla osaksi ryhmää.

Tutoropiskelijoiden tarkoituksena on uusien opiskelijoiden perehdyttäminen oppilaitokseen, opiskeluihin, opiskelupaikkakuntaan sekä vapaa-ajanaktiviteetteihin. Tutoropiskelijat

tekevät yhteistyötä tutoropettajien kanssa ja kampuksen muun henkilökunnan kanssa. (LAB-ammattikorkeakoulu b.) Vertaistutoropiskelijat ovat uusien opiskelijoiden tukena jo pääsykokeissa ja opastavat uusia opiskelijoita koko ensimmäisen opiskeluvuoden ajan. Vertaistutorit tutustuttavat uudet opiskelijat muihin opiskelijoihin, ovat mukana uusien opiskelijoiden ryhmäytymisharjoituksissa, esittelevät kampusaluetta sekä toimivat neuvojina ja opastajina. (LAB-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta KOE.)

4.2 Ryhmä, oppiminen ja motivaatio

Oppiminen on nykyään enemmän ja enemmän yhdessä tapahtuvaa toimintaa ja yhteisöllistä ryhmäytöksentelyä. Motivaatio oppimiseen muodostuu oppijan yksilöllisistä tulkinnoista ja sosiaalisesta vuorovaikutuksesta toisten oppijoiden kanssa. Hyvä lopputulos syntyy yhteistyöstä muiden kanssa, joten pelkästään yksilön oman motivaation säätely ei riitä. Taitava oppija pystyy vaikuttamaan oman motivaationsa lisäksi myös muiden ryhmän jäsenten motivaatioon yhdessä ryhmän jäsenten kanssa. (Kurki ym. 2018, 141.)

Keskeisin motivaatiota rakentava tekijä on sosiaalinen vuorovaikutus. Sen avulla voi tukea ja vahvistaa oppijan motivaatiota, synnyttää ristiriitoja ja haastaa motivoitunutta oppimista. Ryhmäytötilanteissa ryhmän jäsenten välinen vuorovaikutus rakentaa vahvasti ryhmän jäsenten motivaatiota. Parhaassa tapauksessa ryhmän jäsenet tukevat toisiaan haastavissa tilanteissa ja suuntaavat sekä säätelevät yhdessä ryhmän jäsenten motivaatiota ja toimintaa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Motivaation ylläpitäminen on tilannesidonnaista ja yhteydessä tilanteen mukaisiin haasteisiin. Säättely ei ole automaattista eikä aina helppoa. Oppimisprojektin onnistunut loppuun vienti edellyttää kilpailevien motiivien hallintaa ja kontrollointia. (Kurki ym. 2018, 143–146.)

Ryhmä voi toisinaan kohdata haasteita. Yhteisöllisen oppimisen tilanteissa motivaation ylläpitoa voivat haastaa ryhmän jäsenten erilaiset tilanteet, ristiriitaiset motiivit, omat tavoitteet ja tulkinnat tilanteesta. Motivaatioon liittyvät haasteet voivat olla ryhmän toiminnalle haitallisia, mikäli niitä ei saada selvitettyä. Tällaisia tilanteita ei kuitenkaan pidä vältellä, sillä ne ovat osaltaan samankaltaisia tilanteita, joita tulee eteen työelämässäkin. (Kurki ym. 2018, 146–147.)

Oppimisen kannalta keskeisin edellytys on motivaatio. Motivaation säätelytaitojen avulla on mahdollista edistää sekä yksin että ryhmässä tapahtuvaa oppimista. Motivaatio on kuitenkin mielen sisällä tapahtuva ilmiö, ja se ei ole aina helposti tunnistettavissa. Motivaation suuntaaminen ei sekään aina ole kovin helppoa. Oleellista kuitenkin on, että motivaatio tunnistetaan ja tiedostetaan ilmiönä. Tämä on opettajille ja oppimisympäristöjen suunnittelijoille

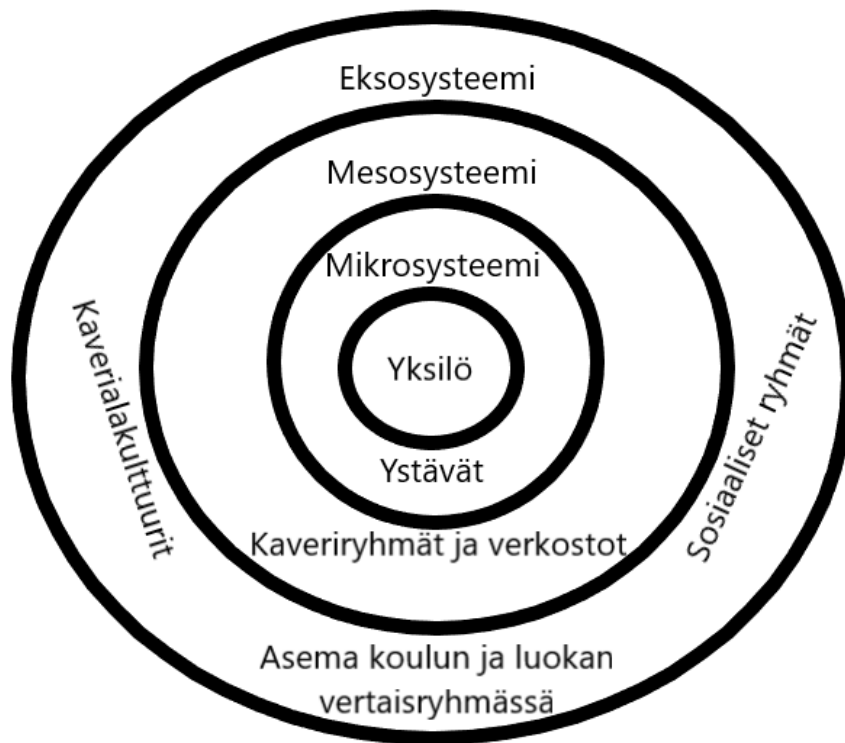
tärkeää, jotta he saavat keinoja tukea motivaation säätelyä. Tällöin opiskelija ei jää yksin taistelemaan motivaatioon liittyvien haasteiden kanssa. (Kurki ym. 2018, 157.)

4.3 Kaveriverkostot

Oppimismotivaatio on yleensä oppiainekohtaista, ja niissä on isoja yksilöllisiä vaihteluita. Oppimismotivaation kannalta oleellisimpia kysymyksiä ovat:

- Voinko onnistua tässä tehtävässä?
- Haluanko tehdä tämän tehtävän?
- Miksi teen tätä tehtävää?
- Mitä tässä tehtävässä onnistuminen vaatii?

Viime vuosikymmenien aikana on tehty oppimismotivaatioon liittyvä tutkimus, jonka pohjalta on todettu, että oppimismotivaatio ei ole pysyvä ominaisuus, vaan se on ajan kuluessa muokkautuva. Muokkautumiseen vaikuttavat sekä yksilön omat mielen sisäiset tekijät kuin myös ulkopuoliset tekijät. Sosiaalisilla suhteilla on todettu olevan iso merkitys oppimismotivaation rakentumiseen. Ihmisten sisäsyntyinen tarve muodostaa ja ylläpitää positiivisia ja merkittäviä ihmissuhteita tuo mukanaan yhteenkuuluvuuden tunnetta. Koulu- tai opiskelukontekstissa näiden asioiden täytyminen tuo lisää opiskeluun liittyviä myönteisiä tuntemuksia, oppimismotivaatiota ja opiskeluun sitoutumista. Ystävät tuovat yhteisöllisyyttä, viihdettä, yhteenkuuluvuutta, kelpaamisen tunnetta ja emotionaalista tukea. Kaverisuhteet voivat parhaimmillaan edistää oppimista ja oppimismotivaatiota monin eri tavoin. Kaverisuhteiden tarkasteluun voidaan käyttää Urie Bronfenbrennerin luomaa ekologista systeemiteoriaa (Kuvio 1.), jossa kaverisuhteet rakentuvat neljästä sisäkkäisestä ja keskenään vuorovaikutuksessa olevista systeemeistä. (Kiuru 2018, 123–125.)

Kuvio 1. Kaverisuhteiden eri tasot (Mukailtu Kiuru 2018)

Mikrosysteemit koostuvat vapaaehtoisuuteen, läheisyyteen ja vastavuoroisuuteen perustuvista ystävyys-suhteista. Ystävyys-suhteet ovat vahvoja kaverisuhteita, joihin kuuluvat muihin vertaissuhteisiin nähden voimakkaammat läheisyydentunteet, emotionaalinen tuki ja kiintymys. Mesosysteemit koostuvat kaveriryhmistä ja verkostoista, jotka ovat toisiinsa sidoksissa. Näiden ryhmien jäsenet jakavat ja käyvät läpi yhteisiä kokemuksia keskenään. Eri kaveriryhmät eroavat toisistaan normien, arvojen ja ryhmälle ominaisen käyttäytymisen perusteella. Eksosysteemit muodostuvat laajemmista sosiaalisista ryhmistä ja alakulttuureista. (Kiuru 2018, 126.)

Opiskelijan kaikista lähimpään kaveripiiriin kuuluvilla ystävillä on erityinen merkitys oppimismotivaation kannalta. Kaveripiirillä voi olla isoja vaikutuksia oppimismotivaatioon erilaisten kognitiivisten, käyttäytymiseen liittyvien ja motivaatioon liittyvien mekanismien kautta. Hyvä esimerkki kognitiivisesta vaikuttamisesta on vertailu itseä taitavampiin kavereihin. Vertailu voi antaa hyödyllisiä vihjeitä, miten haastavia tehtäviä saa tehtyä. Se voi tukea kokemusta myös omasta potentiaalista ja tuoda inspiraatiota yrittämään haastavammissa tehtävissä. Vertailu itseään paljon taitavampiin voi muodostaa uhan omalle minäkäsitykselle ja johtaa tehtävien välttelyyn, vähäiseen ponnisteluun ja luovuttamiseen hankalissa oppimistilanteissa. Monissa tutkimuksissa on havaittu kavereiden muistuttavan toisiaan oppimismotivaation suhteen. Ystävät ja kaveriryhmissä olevat jäsenet muistuttavat toisiaan esimerkiksi

sisäisen motivaation, kouluasuoriutumisen, kouluun sitoutumisen ja koulutusennakointien suhteen. (Kiuru 2018, 128–130.)

5 Opiskelijoiden hyvinvointi ja jaksaminen

5.1 Kouluinto ja koulu-uupumus

Kouluinto ja koulu-uupumus ovat keskeiset käsitteet, kun puhutaan kouluhyvinvoinnista. Kouluinnossa yhdistyvät päättäväisyys, energisyys ja koulunkäyntiin uppoutuminen. Into on myös positiivista suhtautumista koulunkäyntiin ja sisältää samalla emotionaalisen, kognitiivisen ja toiminnallisen osatekijän. (Salmela-Aro 2018, 25–26.)

Koulu-uupumukseen sen sijaan kuuluu väsymys ja kyyninen sekä kielteinen suhtautuminen koulunkäyntiin ja riittämättömyyden tunne opiskelijana. Uupumusasteella oleva väsymys ei mene ohi pelkästään nukkumalla. Väsymykseen liittyy usein myös kouluasioiden vavominen. Kyyninen suhtautuminen koulunkäyntiin tarkoittaa opiskelijan kyseenalaistavan koulun merkityksen. Opiskelijan riittämättömyys opiskelijana on tilanne, jossa arvosanat heikentyvät ja opiskelijan tunne omasta itsestään hyvänä opiskelijana kyseenalaistuu. (Salmela-Aro 2018, 25–26.)

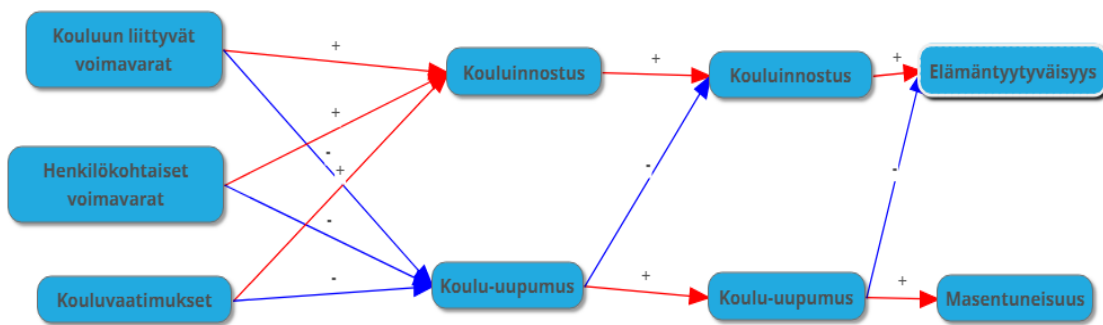
5.2 Keskeyttämisen riskitekijät ja jaksamisen tukeminen

Vuoden 2016 Opiskelijabarometrin mukaan ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskeyttämisen riskitekijöitä ovat työssäkäynti, heikko motivaatio, puutteellinen ohjaus sekä kurssien aikataulutus. Heikko motivaatio sisältää kokemuksen siitä, että henkilö opiskelee väärää alaa. Tämän lisäksi keskeyttämistä harkinneet mainitsevat opintojansa hidastaviksi tekijöiksi henkilökohtaiset syyt, puutteelliset opiskelutaidot sekä toimeentulovaikkeudet. Opintojen hidastuminen voidaan nähdä merkinä keskeyttämisen riskin kasvamisesta. Keskeyttämistä pohtineet opiskelijat mainitsevat myös kokevansa paljon stressiä. (Reinikainen 2018, 7–11.)

Saman Opiskelijabarometri-kyselyn mukaan ammattikorkeakoulutuksessa keskeyttämistä vähentäviä tekijöitä ovat oppilaitokselta saatu tuki ja opetus, psyykinen hyvinvointi, opiskelutaidot sekä opintojen aloitusikä. Merkittävimmät vaikutukset opiskelijan tyytyväisyyteen sekä jaksamiseen ovat oppilaitoksen antamassa tuessa sekä opiskelijan mielenterveyden hyvinvoinnissa. Myös opintojen aloitusiällä nähdään olevan hieman vaikutusta. Mitä vanhempana opiskelun aloittaa, sitä pienempi on keskeyttämisen alttius. (Reinikainen 2018, 11–12.)

5.3 Vaatimukset ja voimavarat

Kouluintoa ja -uupumusta pystyy tarkastelemaan vaatimukset ja voimavarat -mallin avulla (Kuvio 2.) Koulun resurssit ja voimavarat yhdessä omien henkilökohtaisten resurssien ja voimavarojen kanssa vaikuttavat siihen, että opiskelijan suhtautuminen koulunkäyntiin on innostunutta. Kouluinnostus on riippuvainen opiskelijan omista voimavaroista koulua kohtaan: mitä enemmän voimavaroja on, sitä enemmän kouluinnostuneisuutta opiskelijalla on. Tällaisia voimavaroja voi olla esimerkiksi koulusta saatava sosiaalinen tuki, opettajien oikeudenmukaisuus ja heidän antama rohkaisu. (Salmela-Aro 2018, 26–28.)

Kuvio 2. Motivaatiopolku (Mukailtu Salmela-Aro 2018)

Motivaatio- ja vaatimuspolut tuovat yhdessä eri näkökulmia opiskelijan kokemasta hyvinvoinnista tai pahoinvoinnista. Optimitilanteessa opiskelusta tulevat vaatimukset ovat kohtuulliset ja voimavarojen mukaiset. Tällöin opiskelija selviää opiskeluiden tuomista vaatimuksista ilman isompia ongelmia. Voimavarat tuovat samalla energiaa ja innostusta. Kouluinnostus ei tarkoita ainoastaan tyytyväisyyttä tai sitä, että opiskelu on kivaa. Kouluinnostus tuo mukanaan positiivisia tuloksia ja hyvinvointia. Tämä syntyy parhaiten silloin, kun opiskelijalla on riittävästi haasteita ja mahdollisuuksia käyttää taitojaan. Kiinnostunut opiskelija, jolla on edessään taitoihin sopivia haasteita, kokee optimaalisia oppimiskokemuksia. (Salmela-Aro 2018, 26–28.)

5.4 Koronan vaikutukset jaksamiseen

Korona-aika on vaikuttanut ammattikorkeakouluopiskelijoiden jaksamiseen ja hyvinvointiin laskevasti. Opiskelijoille teetetyssä kyselyssä noin puolet opiskelijoista kokee oman jaksamisensa huonontuneen, motivaation laskeneen ja stressin lisääntyneen poikkeustilan aiheuttaman etäopiskelun johdosta. Tilanne on vaikuttanut erityisesti opintojensa

alkuvaiheessa oleviin opiskelijoihin. Heistä peräti 57 % on kokenut motivaationsa huonontuneen. Loppuvaiheen opiskelijoista 41 % on kokenut motivaation huonontuneen. Stressin on koettu myös lisääntyneen etäopiskelun myötä. Alkuvaiheen opiskelijoista 60 % koki stressin määrän lisääntyneen ja loppuvaiheen opiskelijoista 42 %. (ePressi 2020.)

Ammattikorkeakouluopiskelijat kertovat siirtymisen etäopetukseen tapahtuneen hyvin. Kuitenkin puolet opiskelijoista kokee, että opetuksen laatu on heikentynyt. Huolestuneisuutta nostaa se, että puolet opiskelijoista kokee oman jaksamisensa huonontuneen, motivaation laskeneen ja stressin määrän lisääntyneen poikkeustilasta johtuvan etäopiskelun johdosta. (Arene 2020.) Korona-aika on aiheuttanut huomattavaa laskua ammattikorkeakouluopiskelijoiden jaksamisessa ja hyvinvoinnissa. Ammattikorkeakouluopiskelijoille teetetyin kyselyn perusteella noin puolet opiskelijoista kokevat oman jaksamisensa huonontuneen, motivaation laskeneen ja stressin määrän lisääntyneen poikkeustilanteesta johtuvat etäopiskelun johdosta. (KOE – Opiskelijakunta 2020.)

Opiskelijakuntien ammattikorkeakouluopiskelijoille teettämän kyselyn perusteella etäopiskeluun siirtyminen on onnistunut hyvin, mutta samalla opetuksen laadun on koettu heikentyneen poikkeusolojen aikana. Noin puolet opiskelijoista kokee oman motivaationsa ja jaksamistasonsa laskeneen. Myös stressin määrä on lisääntynyt poikkeusolojen johdosta. (Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. 1 2020.)

Opiskelijoiden jaksamiseen, motivaatioon ja stressin lisääntymiseen vaikuttavat monet eri tekijät. Isoimpana yksittäisenä ryhmänä pinnalle nousi perheelliset opiskelijat. Heille haasteita aiheutti lasten hoito tai etäkoulusta huolehtiminen omien opintojen yhteydessä. Poikkeustilasta johtuva yleinen huoli ja eristäytyminen muista ihmisistä olivat myös yleisimpien vastausten joukossa hyvinvointiin negatiivisesti vaikuttavina tekijöinä. Yleinen tilanteen epävarmuus, rutiinien puuttuminen ja aikaisempien hyvinvointiin liittyvien ongelmien, kuten mielenterveysongelmien lisääntyminen vaikutti myös vastaajien tilanteisiin. (Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. 2–3 2020.)

Poikkeustilasta riippumattomina vastauksina esiin nousi etäopiskeluun liittyvät haasteet. Kyselyyn vastanneet kokivat pitkät ajat tietokoneen ääressä vietettynä raskaiksi, mutta tämä johtuu osaltaan siitä, että vastaajat kertoivat puutteista itseopiskelutaidoissa ja itsen johtamisessa. Opetuksen järjestämiseen liittyvät puutteet ja viestinnän epäselvyys opetusjaksojen etenemisestä johtivat myös motivaation ja jaksamisen laskemiseen. (Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. 2–3 2020.)

Syitä opetuksen laadun heikkenemiseen ovat erityisesti opintojaksoihin kuuluvien luentojen vaihtuminen itsenäisiin tehtäviin. Opiskelijat kokivat työmäärän lisääntyneen ja kaipaavansa myös ohjausta ja opetusta. Vaadittujen tehtävien suorittamisen lisäksi opiskelijat kokivat

työmäärän lisääntymisen johtuvan siitä, että heidän itse pitää ottaa selville opeteltavat asiat. Hyvää ja huonoa vastauksissa tuli esiin siitä, miten hyvin opettajat pystyttiin tavoittamaan. Osa opiskelijoista koki opettajilla olevan enemmän aikaa vastata heidän kysymyksiinsä. Toisaalta taas osa opiskelijoista koki, että opettajia on vaikeampaa ja osin mahdotonta tavoittaa. (Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. 3–4 2020.)

Opintojen etenemiseen liittyvät vastaukset liittyivät muun muassa harjoitteluihin ja erityisiä välineitä vaativien harjoitusten siirtymiseen myöhempään ajankohtiin. Opinnäytetyötä tekevien opiskelijoiden haasteita olivat kirjastojen sulkeminen, ohjauksen siirtyminen sekä haastatteluiden ja muihin opinnäytetöihin liittyvien toteutusten peruuntuminen. Poikkeustilan aikainen oma jaksaminen ja kyky suorittaa opintoja vaikuttivat myös opintojen etenemiseen. (Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. 3–4 2020.)

6 Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hanke

Opinnäytetyömme toimeksiantajana toimi LAB-ammattikorkeakoulu, ja tutkimus toteutettiin Lahden kampuksella. Opinnäytetyömme liittyy LAB-ammattikorkeakoulun Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hankkeeseen, jonka tarkoituksena on lisätä mieshakijoiden määrää sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa. Hanke toteutuu aikavälillä 1.4.2019 – 30.11.2021. Miesvirtaa-hankkeen kohderyhmänä ovat miehet, jotka ovat suorittaneet vähintään toisen asteen koulutuksen tai muun korkeakoulututkinnon ja ovat joko vaihtamassa ammattia, ovat työttöminä tai ovat työttömyysuhan alla. Tämän lisäksi hankkeen kohderyhmään kuuluvat muun muassa hankealueen opiskelijat ja sosiaali- ja terveysalan miestyöntekijät. (Työ- ja elinkeinoministeriö.)

Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hankkeen lyhyen aikavälin tavoitteena on lisätä miesten kiinnostusta alan koulutusta kohtaan, ja tätä kautta lisätä mieshakijoiden ja koulutuksiin valituksi tulleiden miesten määrää alalle. Tämän lisäksi hankkeen tarkoituksena on kehittää juuri miehille sopivia oppimistapoja ja tukitoimia, jotta miesten opinnot edistyisivät tavoiteajassa, miesten tyytyväisyys opintoihinsa kasvaisi sekä miesten opintojen keskeyttämiset vähenisivät. (LAB-ammattikorkeakoulu a.)

Pitkän aikavälin tavoitteena hankkeessa on vaikuttaa perinteisiin sukupuolirooleihin arjessa ja työelämässä siten, että poikia ja miehiä rohkaistaan pois niistä. Siten sosiaali- ja terveysalan henkilöstörakenne muuttuu tasa-arvoisemmaksi. Tavoitteena on myös lisätä miesten tuottamaa sosiaali- ja terveysalan palvelua asiakkaille. (LAB-ammattikorkeakoulu a.)

Hankkeen tuloksena syntyy arviointimenetelmä ammattikorkeakoulujen ja niiden yhteistyökumppaneiden käytettäväksi. Tuloksena saadulla menetelmällä voidaan arvioida sukupuolten tasa-arvon toteutumista opetuksen sisällöissä ja käytännöissä. Menetelmä on virtuaalinen ja avoin kaikille sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa. Toisena tuloksena syntyy toimintamalli mentorointiin sekä toteutetun valtavirtaistamisprosessin arviointi ja mallinnus. (LAB-ammattikorkeakoulu a.)

Hankkeessa toimii rahoittajana Euroopan sosiaalirahasto. ESR tukee muun muassa työpaikkojen luomista sekä auttaa ihmisiä saamaan parempia työpaikkoja. ESR myöntää vuosittain 10 miljardia euroa tukea erityisesti vaikeasti työllistyvien ihmisten työllistymiseen. Tuki myönnetään kymmenille tuhansille paikallisille, alueellisille sekä kansallisille toimijoille erilaisiin työllisyyttä tukeviin hankkeisiin. (Euroopan sosiaalirahasto.)

7 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa tietoa Miesvirtaa sosiaali- ja terveystalalle -hankkeelle haastattelemalla miessosionomiopiskelijoita sekä valmistuneita miessosionomeja. Tarkoituksena on selvittää hankkeelle niitä seikkoja, jotka motivoivat, tukevat ja edesauttavat miesopiskelijoita opintojen etenemisessä ja loppuun suorittamisessa.

Opinnäytetyön tavoitteena on kartoittaa miesopiskelijoiden kokemuksia sosionomiopinnoissa. Tavoitteena on tuottaa Miesvirtaa sosiaali- ja terveystalalle -hankkeelle ja LAB-ammattikorkeakoululle tutkimustietoa, jota he voivat hyödyntää, kun sosionomialalle tavoitteellaan enemmän miesopiskelijoita tulevaisuudessa, sekä mahdollisesti ottaa huomioon miesopiskelijoiden omia kokemuksia sosionomialan opinnoista opintosuunnitelmia kehitettäessä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

- Mitkä seikat ovat motivoineet opintojen etenemisessä sekä niiden suorittamisessa?
- Mitkä ja millaiset asiat ovat toimineet tukena opintojen aikana?
- Mikä on opiskeluryhmän ja muiden vertaisten merkitys opiskeluissa?
- Mikä on miessukupuolen merkitys sosiaalialan opinnoissa?

8 Menetelmä ja aineistonhankinta

8.1 Tutkimuksellinen menetelmä ja kvalitatiivinen opinnäytetyö

Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä keskeisenä toimijana on opiskelija. Opiskelija kerää tietoa enimmäkseen itsenäisesti, jolloin vuorovaikutus on vähäistä. Opinnäytetyössä olevat keskeiset vaiheet vaikuttavat samalla myös toisiinsa. Keskeisiin vaiheisiin kuuluvat opinnäytetyön tavoite, tarkoitus sekä tutkimuskysymykset, opinnäytetyöhön kerättävä aineisto sekä työssä käytettävät menetelmät. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.)

Kvalitatiivinen tutkimus rakentuu teoreettisen ja menetelmällisen pohdiskelun äärelle. Kvalitatiivista menetelmää käyttäessä on kuitenkin varauduttava mahdollisiin yllättäviin käänteisiin, joita kenttätyössä voi tulla vastaan. Nämä on kuitenkin mahdollista kääntää tutkimuksen eduksi. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään hyväksi vakioinnin puuttumista ja joustavuutta. Näiden avulla tutkija pystyy sopeuttamaan työtään kenttätyöstä tuleville vaikeuksille. Näiden asioiden hyödyntäminen on yksi tutkimuksen onnistumisen edellytyksiä. (Grönfors 2018, 24–25.) Kvalitatiivisessa työssä ilmiöiden ymmärtäminen on tärkeässä asemassa, ei niinkään tilastollisten yhteyksien etsiminen. Tutkimusaineiston ei tarvitse olla kovin suuri, toisinaan yksikin tapaus voi olla riittävä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.)

8.2 Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruu

Aikaisempaan tietoon tutustumalla oman työn keskeiset kysymykset selkeytyvät paremmin. Tavoitteena on ymmärtää ilmiötä asiakkaan tai subjektin näkökulmasta. Tutkija ei ole niin sanotusti objektiivinen tarkkailija, vaan hän osallistuu itse tutkimusprosessiin. Prosessi itsessään on joustava ja voi muuttua tutkimuksen aikana. (Laadullisen aineiston hankinta opinnäytetyössä, 2020.)

Puolistrukturoidussa haastattelussa haastateltaville esitetään kysymykset samassa tai lähes samassa järjestyksessä. Monissa opinnäytetöissä haastattelut muistuttavat puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelulle on teemat, ja niiden lisäksi on valmisteltu tarkkoja kysymyksiä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.)

8.3 Puolistrukturoitu haastattelu

Puolistrukturoitua haastattelua käytetään silloin, kun halutaan saada tietoa juuri tietyistä asioista ja haastateltaville ei ole tarpeellista antaa isoja vapauksia haastattelun suhteen. Haastattelussa on mukana kielellistä ja ei-kielellistä kommunikointia. Kielelliseen kommunikointiin kuuluvat puheen perusteella saatava info, kuten tiedot, mielipiteet ja ajatukset. Ei-

kielelliseen kommunikointiin kuuluu paljon enemmän asioita, kuten tunteet, arvot, asenteet, uskomukset ja arvostukset. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c.)

Haastattelun avulla toteutetun opinnäytetyön vaiheista ensimmäisenä tehdään itse haastattelu. Tämän jälkeen saatu aineisto litteroidaan, analysoidaan ja tulkitaan. Lopuksi aineiston pohjalta tehdään raportti. Haastateltavat valitaan haastatteluun tutkijan asettamien kriteerien perusteella. Tiedon antajia voidaan etsiä valmiiden kontaktien kautta niin sanotulla lumipalloefektillä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a.)

Opinnäytetyöhömmö osallistuvat miehet olivat joko LAB-ammattikorkeakoulun Lahden kampuksen sosionomiopiskelijoita tai muutama vuosi sitten Lahden ammattikorkeakoulusta valmistuneita sosionomeja. Haastateltavina oli yhteensä kuusi henkilöä. Yksi oli aloittanut opinnot vuonna 2020. Kolme haastateltavista oli kolmannen vuosikurssin opiskelijoita. Haastateltavista kaksi oli jo valmistuneita sosionomeja. Katsoimme hyväksi selvittää kokemuksia myös valmistuneilta, sillä koimme kokemukset työelämästä ja harjoittelujaksoilta myös tärkeiksi.

Vallitsevasta koronapandemiasta johtuen halusimme haastatella myös ensimmäisen vuosikurssin opiskelijaa, jotta pystyimme vertaamaan kokemuksia ennen koronapandemiaa opintojansa suorittaneiden kanssa. Valmistuneet miessosionomihaastateltavat tulivat työelämän kontaktiemme kautta, ja koulun opiskelijat valitsimme satunnaisotannalla. Haastattelut toteutettiin koronaviruspandemiasta johtuen etähaastatteluina videopuheluinä aikavälillä 8.2.2021 – 3.3.2021.

8.4 Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoanalyysimenetelmä

Laadullisen analyysin tavoitteet muodostuvat neljästä eri tasosta. Ensimmäisessä tasossa kuvataan saatuja faktoja. Toisessa vaiheessa käydään läpi syvällistä kuvausta ja ilmiön seikkaperäisyyttä. Kolmannessa vaiheessa käydään läpi ilmiön tulkintaan tähtääviä tutkimusmenetelmiä. Neljänteen syvyytasoon liittyy ilmiön uudelleenmallinnus ja uuden teoriatiedon muodostus. Aineiston analysointi aloitetaan lukemalla materiaali läpi ilman ennakkooletuksia, ja tavoitteena on saada yleiskäsitys aineistosta. Aineiston analysointi alkaa osittain jo aineistonkeruun aikana niin sanottuna tutkijanpäiväkirjana, jossa käydään läpi ajatuksia, havaintoja ja alustavia tulkintoja. Litterointi on olennainen osa aineistoon tutustumista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.)

8.5 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on käytetyin menetelmä laadullisten tutkimusten aineiston analysoinnissa. Sisällönanalyysi alkaa aineiston litteroinnista ja aineiston läpikäymisestä moneen kertaan. Aineistoa pelkistetään tutkimuksen omien tutkimuskysymysten mukaan. Aineistosta ryhmitellään pelkistetyt ilmaisut ja erilaiset ilmaisut omiksi ryhmikseen, josta samankaltaiset ilmaisut ryhmitellään omaan alakategoriaan. Samansisältöiset kategoriat taas yhdistetään toisiinsa, joista syntyy yläkategorioita. Yläkategoriat yhdistetään ja pyritään luomaan kaikki kategoriat yhdistävä kategoria, jonka jälkeen aineisto abstrahoidaan eli käsitteellistetään. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b.)

Haastatteluista saatua aineistoa käytiin läpi, jonka jälkeen muodostimme neljä johtavaa teemaa. Näiksi teemoiksi muodostuivat motivaatio, tuki opiskeluun, opiskeluryhmän ja vertaisten merkitys sekä miessukupuolen merkitys harjoitteluissa ja työelämässä. Teemoista motivaatio ja tuki muodostettiin vielä tarkemmat alakategoriat. Analyysivaiheessa myös opinäytetyön tutkimuskysymykset muokkautuivat lopulliseen muotoonsa. Puolistrukturoitu haastattelu antoi tilaa keskustelulle, ja näistä keskusteluista nousi esiin selvästi oleellisia kokemuksia, joista tutkimuskysymykset tarkentuivat.

Sisällönanalyysi alkoi haastatteluiden litteroinnista. Litteroinnin yhteydessä yhdisteltiin haastatteluista samankaltaisia ilmauksia. Analyysia tehtiin yhteisesti Word-tiedostolle, johon etsittiin kaikista haastatteluista yhteisesti esiin tulleita asioita sekä alkuperäisilmauslauseita. Alkuperäisilmauksista tehtiin pelkistettyjä ilmauksia kysymyskohtaisesti. Jokaisen kysymyksen kohdalla esiintyi poikkeuksetta asioita ja ilmauksia, joita jokainen haastateltava omalla osallaan toi esiin.

Seuraavassa vaiheessa, litteroidut haastattelut tarkistettiin uudelleen mahdollisten huomaamattomien ilmaisuiden löytämiseksi. Samalla pelkistetyistä ilmauksista muodostettiin alaluokkia. Tämä toteutettiin jokaisen kysymyksen kohdalla yhdistämällä pelkistetyt ilmaisut jokaisen kysymyksen kohdalla omaksi alaluokkaksi. Alaluokkia yhdisteltiin yläluokiksi jokaisen kysymyksen kohdalla ilmiöiden, aiheiden ja haastattelussa pinnalle nousseiden asioiden myötä. Tässä vaiheessa oli mahdollista aloittaa teemoittaminen tarkemmin tutkimuskysymyksiä kannalta olennaisiin teemoihin.

Sisällönanalyysia tehdessä valmiiden kysymysten huomattiin jonkin verran ohjanneen vastauksia tiettyyn suuntaan riippuen kysymyksestä. Haastattelun rungolla oli toki tarkoitus ohjata haastatteluista saatuja vastauksia opinäytetyön aiheeseen sopivaksi. Puolistrukturoitu haastattelu menetelmänä antoi hyvän pohjan sisällönanalyysille. Tärkeää on pitää mielessä

se, että saatu materiaali on litteroitava ja analysoitava sellaisenaan ilman tutkijoiden omaa mielipidettä ja asioiden yhdistelyä. Sisällönanalyysia tehtäessä oli kuitenkin suhteellisen helppo huomata ja poimia haastatteluista ne asiat, joista opinnäytetyössä ollaan kiinnostuneita.

9 Tulokset

9.1 Miesopiskelijoita motivoineet seikat opintojen suorittamisessa

Haastatteluissa kävi ilmi, että motivaatiota sosionomiksi opiskeluun tulee monesta eri paikasta. Kaikkia haastateltuja yhdistäviä tekijöitä olivat oma motivaatio, halu opiskella sosionomiksi ja yleinen mielenkiinto alaa kohtaan. Myös työllistymismahdollisuudet nähtiin isona vaikuttajana omaan motivaatioon opiskella sosionomiksi. Moni haastateltava korosti erityisesti koulukavereiden ja oman opiskeluryhmän tärkeyttä ja sitä, miten paljon apua vertaisilta on mahdollista saada, jos opiskeleminen tuntuu vaikealta. Tutor-ryhmä ja muut miesopiskelijat mainittiin myös, kun puhuttiin oppimismotivaatiota ylläpitävistä asioista.

Mutta ennen kaikkea pääpointti on se, että sais ammatin, joka itteä kiinnostaa.

Yksilöllisiä motivaation lähteitä tuli haastatteluissa ilmi paljon. Jokaisella haastateltavalla oli selkeästi omat motivaatiot alaa kohtaan, jotka kuitenkin olivat kaikki yhtä hyviä ja selkeitä. Oleellista keskusteluissa oli se, että haastateltavat kokivat kaikki olevansa sellaisella alalla, josta he itse pitävät ja johon he näkevät työllistyvänsä opintojen päättyessä tai ovat jo työllistyneet. Koulun puolesta motivaatiota lisääviksi tekijöiksi mainittiin opetussuunnitelmaan kuuluvat harjoittelut sekä opettajien oma käytännön tietotaito siitä, mitä työkentällä oikeasti tapahtuu nykyaikana.

Yksi iso motivaatioon vaikuttava asia nousi esiin etä- ja lähiopetuksesta puhuttaessa. Koronatilanne on vaikuttanut merkittävästi koulun opetusmuotoihin. Etäopiskelu koettiin lähes poikkeuksetta hankalammaksi opiskelumuodoksi. Motivaation ylläpito koettiin vaikeammaksi, ja tietokoneella opiskellessa asioiden sisäistäminen oli haastatteluiden perusteella vaikeampaa kuin lähiopetuksessa. Etäopetukseen toivottiin enemmän interaktiivisuutta erityisesti luennoille. Koronatilanteen nähtiin vaikuttavan negatiivisesti omaan opiskelumotivaatioon lähes kaikkien haastateltavien osalta. Tilanteesta aiheutuva lähiopetuksen puute nähtiin haittaavan asioiden oppimista, sillä monet asiat on koettu jääneen täysin itseopiskeltaviksi.

Ite en oo yhtään tykänny näistä etäopinnoista. Ymmärrän kyllä, että se on paljon helpompia etenkin nyt korona-aikana, mut sillon kun meillä suurin osa kursseista tehtiin etänä yksin, kotona koneella ni tuli vähä sellai fiilis, et onks tää nyt koulunkäyntiä vai onks tää harrastelutoimintaa niin sanotusti.

Yleisesti ottaen miesten motivaatioon vaikuttaneet tekijät olivat hyvin samankaltaisia haastatteluvasta riippumatta. Samankaltaisuuksia löytyi jonkin verran, mutta myös yksilöllisiä motivaation lähteitä oli paljon. Kuvio 3 erittelee tarkemmin yksityiskohtaisempia haastattelujen mainitsemia motivaation lähteitä. Oleellista kaikille oli se, että he ovat löytäneet oman juttunsa, jonka ympärille he voivat kasata omaa tietotaitoaan ja suuntautua oman kiinnostuksen mukaan. Koulun katsottiin tuovan esiin paljon mahdollisuuksia, joista voi valita itseään kiinnostavat asiat ja perehtyä niihin vielä enemmän, mikäli omaa halua löytyy.

Kuvio 3. Miesopiskelijoita motivoineet seikat

9.2 Miesopiskelijoiden tukena olleet asiat opintojen aikana

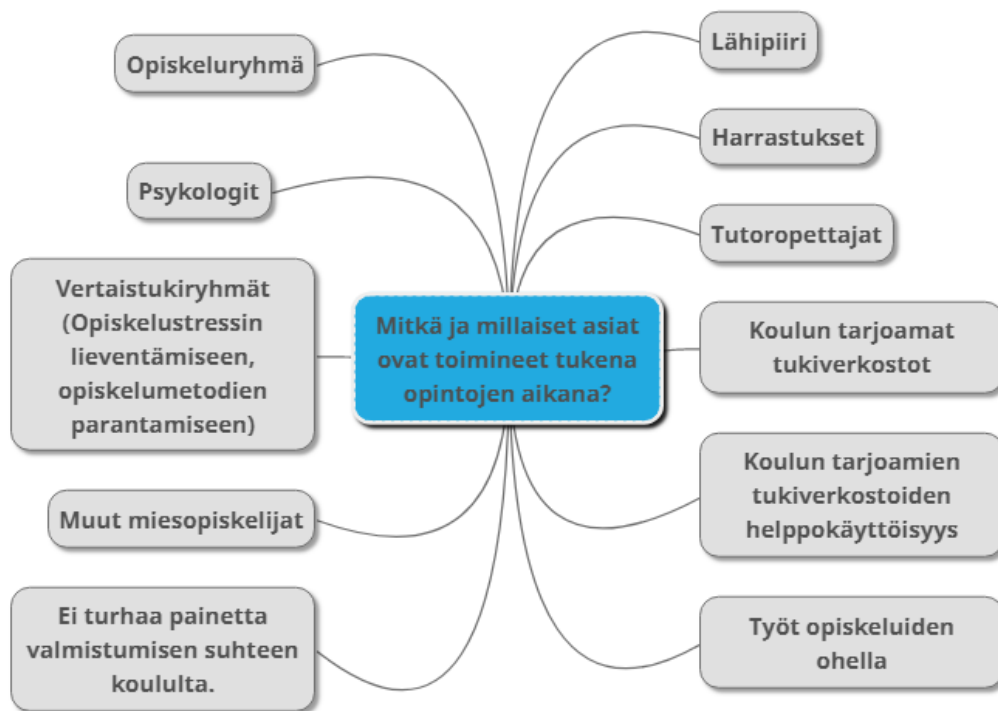
Selvitimme haastatteluissa miesopiskelijoiden saamaa tukea omaan opiskeluun sekä sitä, minkälaisia tukimuotoja he ovat opiskeluiden aikana saaneet. Monessa haastattelussa nousi esiin jokaisen omat henkilökohtaiset tukiverkostot, joihin kuuluivat usein perhe, koulun ulkopuoliset ystävät ja kaverit sekä omasta opiskeluryhmästä muodostunut kaveripiiri. Perheen, ystävien ja koulukavereiden tuki tuli esiin etenkin silloin, jos koulunkäynti tuntui

hankalammalta ja tehtäviä oli paljon samaan aikaan tehtävänä. Myös harrastukset nousivat esiin monessa haastattelussa. Harrastuksia olivat muun muassa liikunta ja lukeminen. Pääasiana oli, että harrastustoiminta virkistää omaa mieltä ja tuo voimavaroja omaan opiskeluun.

Tukea haastateltavat kertoivat saaneensa koulun järjestämistä ryhmistä, ammattihenkilöiden esimerkiksi psykologien tapaamisesta, työssä käymisestä opiskeluiden ohella sekä tutoropettajien tapaamisista. Myös muut miesopiskelijat koettiin tukena naisvaltaisessa koulutuksessa. Miesopiskelijat kokivat osittaista samastumisen tunnetta, kun ryhmässä oli läsnä muitakin miehiä. Haastatteluissa mainittiin myös, että miesvaltaisemmissa kaveriryhmissä ryhmädynamiikka toimi eri tavalla kuin naisvaltaisemmissä kaveriryhmissä. Ensin mainitussa ryhmässä oli haastatteluiden perusteella helpompi toimia ja olla mukana kuin jälkimmäisessä. Työssäkäynti koettiin myös yhtenä tukimuotona, joka antoi täysin toista ajateltavaa koulun ohella ja tätä kautta toi virkeyttä koulunkäyntiin.

Mä siis jo ekana päivänä kun kouluun tulin niin tota ensinnäkin motivoi se, että sai helpotuksen siihen, että ei ollut ainoa miespuolinen opiskelija siellä luokalla.

Koulun tarjoamista tukiverkostoista oltiin haastatteluiden perusteella hyvin tietoisia ja niiden käytettävyyttä keuhuttiin paljon. Ryhmien mainostamiseen olisi kuitenkin voinut vielä panostaa, sillä niistä saadut hyödyt olivat haastatteluiden perusteella erittäin hyvät, ja niistä olisi varmasti hyötyä myös sellaisille henkilöille, jotka eivät välttämättä ole täysin tietoisia niistä. Jokaiselle opiskelijalle tehtävä opiskeluiden aikataulutusta sai myös kiitosta. Tämän koettiin lievittävän stressiä tehtävien ja erityisesti valmistumisen suhteen, jolloin haastateltavilla jäi enemmän voimavaroja keskittyä itse opiskeluun turhan valmistumiseen liittyvän murehtimisen sijaan. Tutoropettajilla katsottiin olevan tässä iso apu, sillä heidän kanssaan käydyt keskustelut olivat olleet auttavia ja voimavaraistavia. Kuviossa 4 esitellään tarkemmin haastateltavien mainitsemia tukimuotoja ja asioita, jotka heitä ovat tukeneet opiskeluiden aikana.

Kuvio 4. Miesopiskelijoita tukeneet asiat opintojen aikana

9.3 Ryhmästä voimaa ja tukea

Haastattelujen perusteella opiskelujen alku on tärkeä vaihe siinä, millaiseksi opiskeluryhmän ryhmähengi muodostuu. Lähes jokainen haastateltava toi esiin ryhmäytymisen tärkeyden. Suurin osa haastateltavista oli sitä mieltä, että ryhmäytyminen oli onnistunutta ja erilaisia ryhmäytymisharjoituksia oli tarpeeksi.

Ja kyl meidän ryhmä oli siinä mielessä sellanen sosiaalinen ja hyvä, et kyl siihen sisään pääsi. Toki sitä tuki kaikki ekojen päivien ryhmäytymisjutut.

Ryhmäytymisharjoitteiden lisäksi hyvän ryhmähengen muodostumisen syiksi nähtiin opetuksen lähityöpajat ja simulaatioharjoitukset, opiskelijoiden samanhenkisyys sekä samanlainen tapa katsoa maailmaa. Moni haastateltavista toi kuitenkin esiin sen, että ryhmään kuulumisen tunne vaati syntyäkseen myös itseltä panosta ja aktiivista osallistumista. Yksi

vastaajista jäi kaipaamaan opiskelujen alkuun enemmän ryhmäytymistä tukevia tapahtumia. Kyseinen opiskelija oli ollut ainoa miespuolinen opiskelija opetusryhmässään.

Haastateltavat kokivat, että positiivinen ja kannustava ryhmähenki toimi voimavarana ja oma opiskeluryhmä ja opiskelukaverit nähtiin opiskelua edistävänä voimana. Lisäksi opiskeluryhmän muut opiskelukaverit toimivat motivaation lähteenä, kun opiskeluissa tehtiin monia tehtäviä pienryhmissä. Ryhmän toiminnan kannalta tärkeäksi nähtiin myös opiskeluryhmän oma WhatsApp-ryhmä, jonka kautta sai tukea moneen tilanteeseen opiskeluissa.

Ainaki meil oli hyvä opiskeluryhmä ni kyl se niinku motivoi. Toisiamme tökittiin sopivalla tavalla eteenpäin.

Kolme haastateltavista toimi myös tutoropiskelijoina. Tutortoiminnassa mukana olemisen hyötynä nähtiin sosiaalisen verkoston laajenemisen. Nämä opiskelijat kokivat, että oli hyödyllistä kiinnittyä myös toiseen ryhmään oman opiskeluryhmän lisäksi. Yksi haastateltavista, joka oli kokenut, että oman opiskeluryhmän ryhmäytyminen oli jäänyt vajaaksi, löysi tutoropiskelijoista tärkeän tukiverkoston. Osa haastateltavista toi myös verkostoitumisen kannalta hyödyllisenä esiin sen, että opintojen alkuvaiheessa kursseja suoritettiin yhdessä sairaanhoitaja- sekä fysioterapeuttiopiskelijoiden kanssa.

9.4 Mieskuva sosiaalialalla ja sen muutos

Yhdeksi haastattelujen tärkeäksi teemaksi rakentui miesopiskelijoiden ja jo valmistuneiden sosionomien kokemukset harjoitteluissa sekä työelämässä. Haastateltavat kertoivat kuulleensa jo opiskeluiden aikana, että miehet saavat helposti töitä sosiaalialalta jo pelkästään sukupuolensa ansiosta. Tämä koettiin sekä positiivisena että negatiivisena asiana. Haastateltavat tunsivat, että olisivat päteviä enemmän osaamisensa kuin sukupuolensa johdosta. Muuten itse opetuksessa ja eri kursseilla ei ollut kohdattu stereotyyppistä kohtelua sukupuolen mukaan.

Monet lastensuojelun pienryhmäkodeissa harjoitteluissa tai työssä olleet kokivat näissä paikoissa miehen kuvan olevan maskuliininen ja auktoriteettinen. Myös kehitysvammaisuuden asumisessa oli samankaltaisia kokemuksia. Esimerkiksi työnhakutilanteessa työnantaja oli kertonut, että koska hakija oli mies, niin väkivallan uhka ei hakijaa varmaankaan haittaisi. Lisäksi varsinkin muiden miespuolisten työntekijöiden odotukset siitä, millainen miehen pitää olla lastensuojelun työkentällä, koettiin haastavana ja hankalana. Miehenä tulisi pystyä ottamaan niin sanotusti tilanne haltuun haastavissa ja uhkaavissa tilanteissa. Työelämässä

oli ollut myös tilanteita, joissa naistyöntekijät odottivat väkivallan uhkatilanteissa miehen olevan ensimmäisenä puuttumassa tilanteeseen. Haastateltavat toivat esiin, että tämä ei jokaiselle ole se luontevin rooli.

Joo varsinkin tää viimesin lastensuojeluharkka, niin kyllähän siellä jotenkin siinä laitostyössä niin ehkä sellanen, kun sä oot mies ni sulta ehkä odotetaan, että sulla on sellanen auktoriteetti ja sä oot vähän se sellanen paikan kova kaveri, joka sit saa sen paikan hallintaansa, jos on tarve.

Harjoitteluissa näihin tilanteisiin toi lisäksi oman haasteensa se, että harjoittelijan roolissa näihin väkivaltaa tai sen uhkaa sisältäneisiin tilanteisiin ei saisi osallistua. Haastateltaville oli jäänyt tunne, pitäisikö miehenä tilanteeseen puuttua ja odotetaanko sitä heiltä.

Useat haastateltavista esittivät, että tämänkaltaista auktoriteettista ja fyysisyydellä ohjaaavaa mieskuvaa he eivät toivoisi ylläpidettävän. Haastateltavat myös toivat esiin, että tällaisia stereotyyppisiä ennako-odotuksia ei ole tullut kuitenkaan asiakkailta, toisin sanoen lapsilta ja nuorilta, vastaan.

9.5 Tulosten tarkastelu

Tutkimuskysymyksiin saatujen vastausten perusteella miesopiskelijoiden motivaatiot opiskeluita kohtaan tulee melko normaaleista asioista. Haastateltavilla oli erilaisia motivaation lähteitä, mutta eniten mainittiin oma mielenkiinto alaa kohtaan sekä työllistymismahdollisuudet. Edellä mainitut ovat todennäköisesti yleisimpiä henkilökohtaisia motivaation lähteitä jokaiselle sosionomiksi opiskelevalla miehellä.

Yksilöllisiä koulusta itsestään tulevia motivaatiolähteitä oli paljon enemmän. Tärkeimpinä olivat koulusta tulevat muut opiskelijakaverit, joilta tukea ja motivaatiota saatiin eniten. Mielenkiintoisena yksityiskohtana mainittiin muiden miesopiskelijoiden läsnäolo, joka koettiin myös motivoivaksi. Muiden ihmisten tärkeys näkyy tuloksissa paljon. Vertaistukea tarvitaan paljon opiskeluiden aikana, sillä tehtävät eivät aina ole helppoja ja niitä saattaa olla paljon lyhyessä ajassa. Miesopiskelijat eivät tee tässä poikkeusta, vaan heille se on aivan yhtä tärkeää kuin naisillekin.

Motivaation kasvuun ja nousuun vaikuttaa varmasti moni yksilöllinen tekijä jokaisen haastateltavan elämässä. Koulunkäynnin ohella jokaisella opiskelijalla on myös muuta elämää, jossa kaikki asiat vaikuttavat kaikkeen. Koronatilanteen johdosta mennyt vuosi on koettu yleisesti ottaen haastateltavien mielestä hankalammaksi ja vähemmän motivoivaksi, joka

on osaltaan täysin ymmärrettävää. Jokaisella haastateltavalla on selkeästi ollut havaittavissa sisäinen motivaatio, joka on toiminut perustana kouluun hakeutumiselle ja siellä itsensä kehittämiseksi. Sisäistä motivaatiota on sen lisäksi ruokkinut monet eri ulkoiset motivaation lähteet, joita haastateltavat ovat saaneet yksilökohtaisesti kuka mistäkin.

Haastatteluissa käytiin läpi myös miesopiskelijoita tukevia seikkoja opiskeluiden ajalta. Isoimmat tukiverkostot muodostuvat lähes poikkeuksetta omasta lähipiiristä ja ystävistä. Miesopiskelijat kokivat tärkeäksi myös liikunnan ja virkistäytymisen, jotta opiskeleminen sujuu paremmin ja kiinnostus sekä kyky opiskelua kohtaan säilyvät paremmin. Koulun tarjoamat tukimuodot keräsivät paljon kiitosta niiden monimuotoisuudesta ja erityisesti helppokäyttöisyydestä. Tässä on hyvä huomata, miten tärkeää on, että koulu järjestää oikeanlaisia tukimuotoja opiskelijoille ja samalla ylläpitää opiskelijoiden hyvinvointia. LAB-ammattikorkeakoulu on tämän opinnäytetyön haastateltavien perusteella onnistunut ottamaan hyvin huomioon miesopiskelijoiden tuen tarpeita.

Jokaisella haastateltavalla oli myös omia tukimuotoja, joita muut eivät välttämättä maininneet. Tästä on hyvä huomata, että jokainen ihminen on erilainen ja haluaa tai tarvitsee erilaisia tuen muotoja elämäänsä. Monimuotoisuus on siis hyvästä tässäkin asiassa. Haastatteluista kävi ilmi, että tukea voi saada myös asioista ja paikoista, joista sitä ei välttämättä odota. Esimerkiksi työnteko opiskeluaikana voi auttaa nollaamaan opiskeluaikatuksia, ja siitä voi saada paljon piristystä ja motivaatiota opiskeluun. Myös tutoropettajia keuhuttiin paljon, ja heiltä saatava tuki mainittiin myös erikseen tukitoimia pohdittaessa.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella sosionomiopetuksen perusrhmä näyttöytyi tärkeässä asemassa. Jokainen haastateltavista painotti sitä, että ryhmästä sai tukea ja se toimi yhtenä motivaation lähteistä opintojen suorittamiseen. Sosionomikoulutusta järjestettäessä tulisikin panostaa opiskelujen alussa perusrhmän ryhmäytymistä tukeviin tapahtumiin sekä harjoitteisiin. Näin voitaisiin edesauttaa positiivisen ryhmähengen muodostumista. Lisäksi ne haastateltavat, jotka olivat olleet tutortoiminnassa mukana, kokivat sen olevan toinen hyödyllinen ryhmä, johon kuulua. Opintojen alkuvaiheessa olisi tärkeää tuoda tutortoiminta tutuksi uusille oppilaille ja tuoda tämän toiminnan hyödyllisiä puolia esiin, joita ovat muun muassa yhteisöllisyys, verkostoituminen sekä monialaisuus.

Tässä tutkimuksessa miessukupuolen merkitys varsinkin harjoitteluissa sekä sosionomin työkentällä sai merkittävän roolin. Lähes jokainen haastateltavista oli törmännyt tilanteeseen, jossa he olivat kokeneet, että koska he olivat miehiä, heidän tulisi olla niin sanotusti auktoriteetin asemassa sekä toimia ja käyttäytyä sen mukaisesti. Nämä kokemukset esiintyivät varsinkin sellaisissa tilanteissa, joissa oli väkivaltaa tai sen uhkaa. Sosionomikoulutuksessa tästä asiasta tulisikin keskustella enemmän. Asia on varmasti aiheena herkkä,

mutta haastateltavien kokemuksia ei tule vähätellä. Esimerkiksi lastensuojelussa työskenteleviä miessosionomeja voisi tuoda vierailijoiksi opetustapahtumaan asiantuntijan roolissa ja tuomaan näkemystä työkentältä.

9.6 Tutkimuskysymysten ulkopuolelta esiin nousseita aiheita

Koronapandemian vaikutukset

Haastatteluiden aikana ilmi nousi tutkimuskysymystemme ulkopuolelta muita asioita, jotka vaikuttavat koulunkäyntiin tällä hetkellä normaalia enemmän. Isoin yksittäinen asia on käynnissä oleva koronaviruspandemia. Koronaviruksesta johtuva tilanne on ollut akuutti vuoden 2020 maaliskuusta lähtien, ja se on vaikuttanut tutkimusten mukaan negatiivisesti opiskelijoiden henkiseen hyvinvointiin sukupuolesta riippumatta. Haastatteluiden perusteella etäopetus koettiin lähes poikkeuksetta haastavammaksi kuin lähiopiskelu. Jatkuva etäopiskelu vaikuttaa opiskelumotivaatioon negatiivisesti ja aiheuttaa henkistä väsymystä paljon enemmän kuin lähiopiskelu.

Jatkuvassa etäopiskelussa ongelmaksi muodostui haastatteluiden perusteella oman aktiivisuustason lasku ja se, että luennoilla voi joutua monesti opettelemaan asiakokonaisuuksia yksin pohjamateriaaleista. Etenkin luennoille toivottiin lisää interaktiivisuutta ja opiskelijapohjaisia keskusteluryhmiä. Toki tässä on omat haasteensa, sillä opettaja joutuu jo valmiiksi kiertämään eri pienryhmiä yksitellen ilman mahdollisuutta tulla keskusteluihin mukaan spontaanisti.

Koronasta aiheutuvat vaikutukset eivät kuitenkaan jää pelkästään kouluympäristöön, vaan poikkeustilanteen takia myös vapaa-ajalla olevat toiminnot ovat olleet hyvin paljon rajatumpia kuin aikaisemmin. Tästä johtuen virkistyminen on ollut haastavampaa ja on osaltaan ollut mukana tuomassa koulu-uupumusta ja motivaation puutetta koulua kohtaan.

Sosionomikoulutus käsitteenä ja työmahdollisuudet

Tutkimuskysymysten ulkopuolelta pinnalle nousi sosionomin koulutus ja erityisesti se, mihin kaikkialle sosionomi voi työllistyä. Kaikilla haastateltavilla ei ollut hakuvaiheessa vielä selvillä, mitä kaikkea sosionomin työ voi sisältää. Osaltaan tähän on syynä sosionomikoulutuksen laajuus sekä mahdollisuus suuntautua joko varhaiskasvatukseen tai aikuistyöhön. Sosionomin työnkuva voi vaihdella laidasta laitaan riippuen siitä, mihin oma kiinnostus suuntautuu ja mitä kaikkea on halukas tekemään. Monella haastateltavalla oli jonkinlaista taustatietoa siitä, mitä sosionomin työ sisältää kouluun hakiessaan mutta iso kuva oli kuitenkin vielä hakuvaiheessa epäselvä.

Haastatteluissa pohdittiin paljon sitä, miten miesopiskelijoita voitaisiin saada lisää sosionomikoulutukseen. Yksi syy siihen, miksi miehiä on alalla vähemmän, voi olla sosionomin työnkuvan epäselkeys. Kun puhutaan yleisesti sosionomista, voi ihmisille olla vaikea hahmottaa, mitä tämän ammattinimikkeen omaava henkilö tekee. Sama voi päteä myös henkilöihin, jotka ovat aikeissa hakeutua sosionomikoulutukseen, mutta eivät välttämättä hae juuri edellä mainitusta syystä. Monet haastateltavista mainitsi myös yleisen mainonnan puuttumisen ja osaltaan ehkä siitä aiheutuvan epäselvyyden, mitä kaikkea sosionomi voi tehdä.

On tietysti hankalaa tehdä mitään yksinkertaistavaa listaa siitä, mitä sosionomi tekee, koska vaihtoehtoja on lähes rajaton määrä. Sosionomikoulutuksen markkinointiin tulisi kuitenkin panostaa. Haastatteluissa mainittiin myös yleinen stigma, jonka mukaan sosionomikoulutusta ja sosiaalialaa yleisesti ottaen pidetään edelleen enemmän naisille suunnattuna. Tästä stigmasta on kuitenkin pyritty, ja osaltaan myös päästykin, eroon viime vuosien aikana. Töitä tämän eteen pitää kuitenkin edelleen tehdä. Yksi vaihtoehto voisi olla sosiaalialan mainostamisen aloittaminen jo peruskoulun yläluokilla, jolloin pystyttäisiin mahdollisesti vaikuttamaan paremmin siihen, mitä sosiaalialasta ja sosionomikoulutuksesta yleisesti ajatellaan.

Myös mainostamisen sisältöön olisi hyvä kiinnittää huomiota. Usein sosiaali- ja terveysalaa mainostetaan ambulanssilla, jonka keulaan nojailevat lihaksikkaat miehet ja saatetekstinä voi olla jokin yksinkertainen "Tämä on miesten työtä"-tyyppinen ilmaus. Tämä itsessään ei kuitenkaan tuo esiin sitä, mitä sosiaaliala oikeasti sisältää ja mitä kaikkia vaihtoehtoja siellä on. Kaikki haastateltavat olivat kuitenkin sitä mieltä, että miehiä tarvitaan sosiaalialalle lisää, sillä asiakkaana on yhtä lailla tyttöjä, poikia, miehiä ja naisia. Tällöin on tärkeää, että työntekijäresursseissa on myös miestyöntekijöitä.

10 Pohdinta

10.1 Eettisyys ja luotettavuus

Jokainen haastatteluun osallistunut henkilö oli ilmoittautunut vapaaehtoisesti haasteltavaksi omana itsenään. Emme keränneet henkilötietoja osallistuneilta, koska niillä ei tässä opin- näytetyössä ollut merkitystä. Ainoa merkityksellinen seikka haastatteluun pääsemiseksi oli miessukupuolisuus ja se, että opiskelee sosionomiksi tai on valmistunut sosionomiksi muu- taman viime vuoden aikana.

HTK-ohjeen, eli ohjeen hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja sen loukkausepäilyjen käsitte- lemisestä, tarkoituksena on antaa tutkimuksen harjoittajille malli hyvistä tieteellisistä käy- tännöistä. Tavoitteena on, että hyvää tieteellistä käytäntöä edistetään ja tieteellistä epäre- hellisyyttä ennaltaehkäistään organisaatioissa kuten ammattikorkeakouluissa. (Hyvä tie- teellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2013, 4.)

Hyvän tieteellisen käytännön mukaan tehty tieteellinen tutkimus takaa yleensä sen, että se on eettisesti hyväksyttävää ja sen tulokset ovat uskottavia ja luotettavia. Tutkimusetiikan mukaan hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tulos- ten dokumentoinnissa, esittämisessä sekä tutkimusten ja tulosten arvioinnissa. Tutkimuk- sen teko perustuu avoimuudelle ja tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmät ovat eettisesti kestäviä. Toisten tutkijoiden tekemä työ huomioidaan ja sitä arvostetaan esimer- kiksi käyttämällä asianmukaisia viittauksia teksteissä. Tärkeää on myös dokumentoida tut- kimus asianmukaisella tavalla. (Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitte- leminen Suomessa 2013, 6; Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020, 8–9.) Lisäksi Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset (2020) tar- joaa uusimmassa versiossa hyvän ja tarkan muistilistan niin opiskelijalle kuin ohjaajallekin eettisiin kysymyksiin.

Peruslähdekohtana ihmiseen kohdistuvaan tutkimukseen on kohteena olevien ihmisten luotto sekä tutkijoihin että tieteeseen. Tämän luottamuksen säilyttäminen vaatii tutkimuk- sessa mukana olevien ihmisten ihmisarvon sekä oikeuksien kunnioitusta. Ihmiset voivat reagoida eri tavoin yhteen ja samaan tutkimustilanteeseen tai aiheeseen. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2019, 8.)

Tutkimusaineiston sisältäessä henkilötietoja on aineistoa tärkeää hoitaa suunnitelmallisesti, vastuullisesti ja lainmukaisesti. Suunnitteluvaiheessa on otettava huomioon mahdolliset ris- kit, joita voi esiintyä aineistoa käsiteltäessä sekä tutkittavien henkilöiden, että muiden hen- kilöiden kannalta. Tämä vastuu on osana koko tutkimuksen ajan. (Tutkimuseettinen neu- vottelukunnan julkaisuja 2019, 11.)

Tutkimuksessa on käytettävä vain siihen tarpeellisia henkilötietoja, ja ne on poistettava aineistosta, kun niillä ei ole enää tutkimuksellista tarvetta. Tutkimusaineistoihin pääsy on sallittu vain henkilöille, joilla on siihen asianmukainen peruste. Tutkittavien informointi heidän henkilötietojensa käsittelystä sekä heille kuuluvista oikeuksista on tehtävä selkeästi ja ymmärrettävällä kielellä. (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2019, 12.)

Haastattelimme opinnäytetyöhömme tällä hetkellä sosionomiksi opiskelevia miesopiskelijoita sekä opintonsa muutama vuosi sitten päättäneitä miesopiskelijoita. Tärkeintä oli saada kerättyä tietoa jokaisen haastateltavan omakohtaisista kokemuksista sosionomiopintojen aikana. Lähdimme kartoittamaan haastateltavia sähköpostitse. Otimme yhteyttä Lahden sosiaali- ja terveystieteiden korkeakouluopiskelijat Ry:n, jonka kautta saimme yhteyden 2018 jälkeen aloittaneisiin opiskelijoihin parhaiten. Samalla otimme yhteyttä omaan sosionomiopiskelijaryhmämme miehiin, sekä opintonsa päättäneisiin työelämässä olleisiin entisiin miesopiskelijoihin. Haastatteluihin pyrimme ottamaan keskimäärin kaksi opiskelijaa per vuosikurssi, jotta opinnäytetyömme pysyy laadullisena. Haastatteluun ilmoittautuminen tapahtui sähköpostitse tai kasvokkain.

Kerroimme haastateltaville, mistä opinnäytetyössämme on kysymys ja keskustelimme myös mihin haastattelua tullaan käyttämään. Haastattelut itsessään toteutettiin sähköisesti johtuen koronatilanteesta. Tämän vuoksi oli erityisen tärkeää, että haastattelumateriaali käsiteltiin ja säilytettiin turvallisesti. Itse materiaalit säilytettiin tietokoneella siten, että vain tutkimuksen tekijöillä oli pääsy niihin.

Opinnäytetyön teoriaosuuden materiaalit on koottu luotettavista lähteistä, ja lähdeviittaukset on tehty LAB-ammattikorkeakoulun omien sääntöjen mukaan. Teoriatieto ja haastatteluista saadut materiaalit on käsitelty objektiivisesti, eikä niihin ole lisätty opinnäytetyön tekijöiden omia tulkintoja tai kokemuksia.

10.2 Jatkotutkimukset ja kehittämisaiheet

Projektin aikana syntyi muutamia mahdollisuuksia jatkotutkimuksille. Tutkimuskysymyksenä ollut miessukupuolen merkitys sosiaalialan töissä ja harjoitteluissa on aihe, josta itsestään voisi tehdä kokonaisen tutkimuksen. Haastatteluiden perusteella saadut kokemukset ja pohdinnat antavat kuvaa siitä, että miehet sosiaalialalla ovat vielä niin sanotusti erikoisasemassa työelämän puolella. Tärkeintä olisi kuitenkin tasa-arvo naisten ja miesten välillä. Miesten ja naisten välinen roolijaottelu tulee ilmi joissain paikoissa selkeämmin kuin toisissa. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi sellaiset, joissa väkivallan uhkaa koetaan

enemmän. Miesten ja naisten väliset erot työtavoissa, ajattelussa ja luonteessa tulisivat todennäköisesti paremmin esiin kokonaan tällaiseen painottuvassa tutkimuksessa.

Tulevaisuudessa olisi tärkeää myös selvittää, millä tavoin koronatilanne on vaikuttanut opintoihin. Tilanne on tietysti sama sekä miehille että naisille, joten tutkimuksia olisi hyvä tehdä kummallekin sukupuolelle. Miehet edustavat kuitenkin vähemmistöä sosiaalialan opinnoissa, ja olisi hyvä, mikäli heidän kokemuksiaan korona-ajan opiskeluista pystyttäisiin tuomaan esiin. Koronan on tutkitusti aiheuttanut motivaation laskua ja muita negatiivisia piirteitä koulun käynnissä. Aiheesta olisi hyvä tehdä tutkimusta, jotta opiskelijoita pystyttäisiin auttamaan selviytymään tulevaisuudessa vastaavanlaisista tilanteista paremmin.

Miesvirtaa-hanke saa työstämme näkökulmia omaan projektiinsa ja pystyy sitä kautta edistämään miesopiskelijoiden asiaa sosiaalialalla. Opinnäytetyöstämme heräsi muutamia kiinnostavia jatkotutkimusaiheita, joita Miesvirtaa-hanke voi tulevaisuudessa käyttää hyödyksi vastaavissa opinnäytetyötilaisuuksissa. Samalla opinnäytetyöstämme voi saada alkusäyksen tai muuta apua omaan työhönsä joko teoriapohjalta tai tulosten pohjalta.

10.3 Johtopäätökset

Haastateltavia yhdistävät tietynlaiset motivaatiot, kuten oma innokkuus alaa kohtaan ja halu työskennellä alalla. Henkilökohtaisia motivaation lähteitä on kuitenkin paljon enemmän. Motivaation lisäämiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti etäopetuksessa, sillä sen koettiin aiheuttavan eniten motivaation laskemista. Etäopetusta tulisi kehittää interaktiivisempaan suuntaan siten, että luennoilla olisi keskusteluita ja kontaktia muihin opiskelijoihin enemmän. Etäopetus on ollut viimeisen vuoden aikana pääasiallinen opetusmuoto ja sen kehittämiseen olisi hyvä nähdä vaivaa, jotta opiskelijoiden motivaatiota pystytään ylläpitämään ja parantamaan.

Sosionomiala on kaikkiaan hyvin ihmisläheinen ala, jossa ihmiskontaktit ovat hyvin tärkeitä sekä työkentällä että opinnoissa. Nykyisen tilan vallitessa ryhmäytymiseen olisi tärkeää kiinnittää huomiota myös etämuodossa. Tärkeää olisi pystyä kehittämään verkon välityksellä toimivia ryhmäytymismuotoja, joiden avulla yksilöt kokisivat yhteenkuuluvuuden tunnetta. Samalla nämä keinot olisivat omiaan edistämään opiskelumotivaatiota.

Miesopiskelijoiden tukimuodot ja tukiverkostot ovat muodostuneet haastatteluiden perusteella hyvin yksilöllisesti. Yleisimmät tukiverkostot olivat kuitenkin kaikilla hyvin samansuuntaiset perheen ja ystävien muodossa. Yksityiskohtaisemmat tukiverkostot taas määräytyvät pitkälti yksilön omien tarpeiden mukaan. LAB-ammattikorkeakoulu sai paljon kehuja tukimuotojen ylläpitämisestä ja niiden monimuotoisuudesta. Tärkeää olisi vähintäänkin ylläpitää kaikkia tukimuotoja, mutta myös kehittää uusia verkon välityksellä toimivia tukimuotoja.

Nykyisen tilanteen vallitessa on mahdotonta sanoa, milloin sosionomiopintoja pääsee suorittamaan normaalimuodossaan lähiopetuksena. Koulun on tärkeää pysyä tietoisina siitä, mitä opiskelijoille kuuluu ja mitä tukitoimia he tarvitsevat suoriutuakseen opinnoissa parhaalla mahdollisella tavalla ja että heidän henkinen hyvinvointinsa on riittävällä tasolla edetäkseen opinnoissaan.

Koulun tarjoaman opetuksen ajankohtaisuus on tärkeää. Sosiaalialalla tapahtuu muutoksia lähes jatkuvasti ja uutta tietoa tulee paljon. Opettajilla ja koulutusmateriaaleissa olisi hyvä olla mahdollisimman ajantasaista tietoa, jotta opiskelijoille pystytään tarjoamaan parhaat mahdolliset lähtökohdat oman tietouden kehittämiseen. Erilaisia teorioita ja tarkennettua tietoutta tulee esiin paljon etenkin työkentällä, mistä opiskelijat voivat saada paljon hyötyä. Opetussuunnitelmassa voitaisiin hyödyntää enemmän työkentältä saatua ajankohtaista tietoa. Tapahtumia ja asiantuntijavetoisia teemapäiviä voisi pyrkiä järjestämään enemmän. Nämä asiat yhtä lailla voisivat olla omiaan lisäämään opiskelijoiden motivaatiota ja innokkuutta alaa kohtaan.

Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle -hankkeella on pitkäaikaisena tavoitteena rohkaista poikia ja miehiä pois perinteisistä sukupuolirooleista. Hankkeen internetsivuilla ensimmäisenä vastaantulevana kuvana on kaksi miestä poseeraamassa ambulanssin keulalla, josta saa hyvinkin maskuliinisen kuvan. Tämä aiheuttaa hieman ristiriitaisia tunteita, koska hankkeen tavoitteena on poistaa sukupuolirooleja ja stereotyyppioita.

Haastateltavat olivat hyvin pitkälti sitä mieltä, että vanhanaikaista mieskuvaa ei kannata pitää yllä ja siitä olisi syytä pyrkiä pääsemään eroon. Vanhanaikaiseen mieskuvaan mielletään usein auktoriteettisuus, fyysinen olemus ja enemmän voimalla tehtävät asiat. Tällaista kuvaa ei kuitenkaan enää toivota tuotavan esiin, mikäli sukupuolirooleja ja stereotyyppioita halutaan vähentää tulevaisuudessa. Tästä syystä olisikin tärkeää, että sosiaalialaa yleisesti markkinoitaisiin neutraalimmin. Mainontaa voisi kohdentaa enemmän jo peruskoulun yläkoulun vaiheeseen, jossa mielikuvat eri aloista tarkentuvat.

Lähteet

- Aalto, S. & Saarinen, M. 2015. Olenko auktoriteetti? Käsiteanalyysi ja opettajan auktoriteetin muutos 1960-luvulta tähän päivään. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Viitattu 28.3.2021. Saatavissa <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/97585/GRADU-1435567268.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Alanko, J. & Orjasniemi, T. 2018. Kun kukkahattutäti onkin setä – miesainokainen sosiaalityössä. Janus sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti, 26(2), 140–155. Viitattu 28.3.2021. Saatavissa <https://journal.fi/janus/article/view/60759/32674>
- Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. 2020. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Viitattu 16.3.2021. Saatavissa http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%20EETT%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382
- Arene. 2020. Opiskelijakysely paljasti vahvuuksia ja huolenaiheita koronakevään etäopetuksesta. Arene. Viitattu 29.3.2021. Saatavissa <https://www.arene.fi/ajankohtaista/opiskelijakysely-paljasti-vahvuuksia-ja-huolenaiheita-koronakevaan-etaopetuksesta/>
- ePressi. 2020. AMK-opiskelijoiden jaksaminen ja hyvinvointi heikentyneet merkittävästi korona-aikana. Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. Viitattu 29.3.2021. Saatavissa <https://www.epressi.com/tiedotteet/koulutus/amk-opiskelijoiden-jaksaminen-ja-hyvinvointi-heikentyneet-merkittavasti-korona-aikana.html>
- Euroopan sosiaalirahasto. Mikä on ESR? Viitattu 16.3.2021. Saatavissa <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=fi>
- Grönfors, M. 2008. Laadullisen tutkimuksen kenttätymenetelmät. Viitattu 16.12.2020. Saatavissa <https://docplayer.fi/94349-Martti-gronfors-laadullisen-tutkimuksen-kenttatyomenetelmat.html>
- Hinkka, M. 2014. Hoitajan sukupuoli. Sukupuolikäsityksiä hoivatyössä. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto. Viitattu 27.3.2021. Saatavissa <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61584/Hinkka.Marjaana.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Hulkko, J. 2017. Sukupuoliroolit ja sukupuolistereotyytiat viidesluokkalaisten kirjoitelmissa. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. Oulu. Kasvatustieteiden tiedekunta. Viitattu 19.3.2021. Saatavissa <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201703141352.pdf>

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. 2013. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 16.3.2021. Saatavissa https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Kattilakoski, E. 2007. Yliopisto-opiskelijoiden opiskelumotivaatio ja sen edistäminen. Tampereen yliopisto. Pro gradu. Viitattu 16.3.2021 Saatavissa <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/78185/gradu01961.pdf?sequence=1>

Keski-Petäjä, M. & Witting, M. 2018. Alle viidennes opiskelijoista opinnoissa joissa tasaisesti naisia ja miehiä – koulutus-alojen eriytyminen jatkuu. Tilastokeskus. Viitattu 19.4.2021. Saatavissa <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2018/alle-viidennes-opiskelijoista-opinnoissa-joissa-tasaisesti-naisia-ja-miehia-koulutusalojen-eriytyminen-jatkuu/>

Kiuru, N. 2018. Kaveriverkostot ja oppimismotivaatio. Teoksessa Salmela-Aro, K. (toim.) Motivaatio ja oppiminen. Jyväskylä: PS-Kustannus, 123–139.

Koe – Opiskelijakunta. AMK-opiskelijoiden jaksaminen ja hyvinvointi heikentyneet merkittävästi korona-aikana. Koe – Opiskelijakunta. Viitattu 29.3.2021. Saatavissa <https://koeopiskelijakunta.fi/amk-opiskelijoiden-jaksaminen-ja-hyvinvointi-heikentyneet-merkittavasti-korona-aikana/>

Kokkonen, S. 2019. Sisäinen motivaatio ruokkii parempia tuloksia. Saimia - Suunta Etelä-Karjalan ammatillinen verkkolehti. Viitattu 15.3.2021 Saatavissa <https://www.saimia.fi/suunta/sisainen-motivaatio-ruokkii-parempia-tuloksia/>

Korkmaz, D. 2019. Mitä on tutorointi? Miksi ja milloin? Millasita? Kuka voi tehdä? Ja minkä mä valitsen? Viitattu 27.3.2021. Saatavissa <https://koeopiskelijakunta.fi/mita-on-tutorointi-miksi-ja-milloin-millasita-kuka-voi-tehda-ja-minka-ma-valitsen/>

Kurki, K., Järvelä, S. & Järvenoja, H. 2018. Motivoidutaan yhdessä. Teoksessa Salmela-Aro, K. (toim.) Motivaatio ja oppiminen. Jyväskylä: PS-Kustannus, 141–159.

LAB-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta KOE. Tutorit opiskelijoiden apuna. Viitattu 27.3.2021. Saatavissa <https://koeopiskelijakunta.fi/tutorointi/>

LAB-ammattikorkeakoulu a. Miesvirtaa sosiaali- ja terveysalalle. Viitattu 16.3.2021. Saatavissa <https://lab.fi/fi/projekti/miesvirtaa>

LAB-ammattikorkeakoulu b. Tutorointi ja ryhmäedustaja. Viitattu 27.3.2021. Saatavissa <https://elab.lab.fi/fi/opintojen-ohjaus-ja-palvelut/opiskelijoiden-ohjaus/tutorointi-ja-ryhmanedustaja>

Lahtinen, O. 2021. Kaverisuhteiden eri tasot

Lahtinen, O. 2021. Motivaatiopolku

Lahtinen, O. 2021. Miesopiskelijoita motivoineet seikat

Lahtinen, O. 2021. Miesopiskelijoita tukeneet asiat opintojen aikana

Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja. Viitattu: 16.3.2021. Saatavissa

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Mikkonen, I. & Saarinen, A. 2018. Vertaistuki sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Tietosanoma Oy

Murto, K. 2014. Yhteisöllisyydestä. Suomen Yhteisöakatemia Oy. Viitattu 26.3.2021. Saatavissa <https://www.sya.fi/yhteisollisyydesta/>

Opetushallitus. 2021. Yhteisöllisyys. Viitattu 26.3.2021. Saatavissa <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>

Pitkänen, J. 2018. Sosiaalityö ja sukupuolittuneet odotukset. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 27.3.2021. Saatavissa https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/19962/urn_nbn_fi_uef-20181143.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

Raina, L. 2012. Uusi yhteisöllisyys. Kasvatusyhteisön rakentamisen ammattitaito. Helsinki: Arator Oy

Rask, M. 2020. Kohti tasa-arvoisempaa sosiaali- ja terveysalaa. LAB Pro. Viitattu 13.4.2021. Saatavissa <https://www.labopen.fi/lab-pro/kohti-tasa-arvoisempaa-sosiaali-ja-terveysalaa/>

Reinikainen, R. 2018. Tietopaketti opintojen keskeyttämisestä. OTUS. Voimaa opiskeluun -hanke. Viitattu 19.4. 2021. Saatavissa https://voimaaopiskeluun.diak.fi/wp-content/uploads/sites/7/2018/11/Voimaa_opiskeluun_Tietopaketti_opintojen_keskeyttamisesta_final.pdf

Reinikainen, R. 2019. Tietopaketti yhteisöllisyydestä ammatillisella toisella asteella ja ammattikorkeakoulussa. OTUS. Voimaa opiskeluun -hanke. Viitattu 26.3.2021. Saatavissa <https://voimaaopiskeluun.diak.fi/wp->

content/uploads/sites/7/2019/10/Diak_Voimaa_opiskeluun_Tietopaketti_yhteisollisyydesta_15s_A4_final.pdf

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a. Aineiston määrä ja tutkittavat. KvaliMOTV. Viitattu 6.4.2021 Saatavissa https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006b. Analyysi ja tulkinta. KvaliMOTV. Viitattu 6.4. 2021 Saatavissa https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006c. Menetelmäopetuksen tietovaranto. KvaliMOTV. Viitattu 16.12.2020. Saatavissa https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Salmela-Aro, K. 2018. Motivaatio ja oppiminen kulkevat käsi kädessä. Teoksessa Salmela-Aro, K. (toim.) Motivaatio ja oppiminen. Jyväskylä: PS-Kustannus, 9–22.

Salmela-Aro, K. 2018. Kouluinto ja koulu-uupumus. Teoksessa Salmela-Aro, K. (toim.) Motivaatio ja oppiminen. Jyväskylä: PS-Kustannus, 25–43.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2010. Valtioneuvoston selonteko naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2010:8. Sosiaali- ja terveysministeriö.

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. 2020. AMK-opiskelijoiden kokemuksia etäopiskelusta. Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK Ry. Viitattu 29.3.2021. Saatavissa <https://www.epressi.com/media/userfiles/137015/1588937146/amk-opiskelijoiden-kokemuksia-eta-cc-88opiskelusta.pdf>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020a. Koulutuksen sukupuolen mukainen segregatio. Viitattu 26.3.2021. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/koulutus-ja-kasvatus/koulutuksen-sukupuolen-mukainen-segregatio>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020b. Tasa-arvosanasto. Viitattu 19.3.2021. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021. Ammattialojen sukupuolen mukainen segregatio. Viitattu 26.3.2021. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-tila/tyo-ja-toimeentulo/ammattialojen-sukupuolen-mukainen-segregatio>

Terveysverkko. Motivaatio. Terveysverkko – FHF Finnish Institute of Health and Fitness. Viitattu 15.3.2021. Saatavissa <https://www.terveysverkko.fi/tietopankki/terveysliikunta/motivaatio/>

Tilastokeskus. 2020. Koulutuksen keskeytti 5,4 prosenttia opiskelijoista. Viitattu 22.12.2020. Saatavissa https://www.stat.fi/til/kkesk/2018/kkesk_2018_2020-03-12_tie_001_fi.html

Työ- ja elinkeinoministeriö. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus. Viitattu 16.3.2021. Saatavissa <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S216>

Virtanen, A. 2018. Psykologin vinkit miten saada motivaatiota? Viitattu 14.4.2021 Saatavissa <https://psykologiaa.com/2018/03/20/psykologin-vinkit-miten-saada-motivaatiota/>